Влада—Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України ◆ № 13 (513) ◆ Субота, 23 січня 1993 року ◆ Ціна 5 крб.

У ПОШУКАХ КОМПРОМІСІВ

З раннього ранку на зустрічі глав держав — членів СНД в Мінську почалась напружена робота. Прийнявши за дві з половиною хвилини документ про врегулювання ринку цінних паперів, учасники зустрічі перейшли до обговорення питання про створення міждержавного банку. Розходжень у думках було багато: як приймати рішення, яка кількість голосів має бути в кожного національного банку тощо. В кінцевому підсумку досягнуто домовленості про те, що Росія внесе 50 процентів від загального статутного фонду банку, але рішення все-таки прийматимуть двома третинами голосів, а не пропорційно до внеску.

Одразу після цього глави держав перейшли до обговорення проекту статуту СНД. Про готовність підписати проект у теперішньому вигляді заявили у своїх виступах Президент Росії Борис Єльцин та Президент Казахстану Нурсултан Назарбаєв. Президент України Леонід Кравчук висловився проти схвалення статуту. Разом з Україною до групи держав, які не побажали поставити свої підписи під проектом, увійшли також Молдова і Туркменистан. Вони запропонували не поспішати, попрацювати над цим документом.

Після бурхливих дебатів прийнято рішення на основі думок цих держав виробити новий документ. Він ще не має назви, але в ньому йтиметься про те, що всі без винятку країни СНД стурбовані становищем у співдружності і вважають за необхідне прийняти такий документ, який регулював би відносини всередині СНД й допоміг їй вийти з нинішнього стану. У першу чергу — розв'язати економічні проблеми.

Домовлено, що експерти підготують такий документ і подадуть його на розгляд глав держав та глав урядів. Якщо він усіх задовольнить, то планується його підписати.

Перед тим, як верстався номер, стало відомо, що в Мінську, можливо, буде підписано водночас два документи: статут СНД та меморандум. З такою ініціативою виступили Президенти України та Росії. Вони запропонували тим державам, які готові підписати статут співдружності, зробити це. Другий документ, над яким продовжували працювати експерти, мали підписати всі країни СНД, включаючи Україну, Молдову і Туркменистан, які відмовилися поставити свій підпис під статутом. Очікується, що більш загального плану другий документ, який виражає готовність усіх країн СНД до розвитку співробітництва і визначає основні його принципи, підпишуть усі учасники зустрічі.

ПОГОВОРИЛИ

Денне і вечірнє позачергові пленарні засідання Верховної Ради України 21 січня

Нагадаємо, що ранкове засідання цього дня так і не відбулося. 258 депутатів, які зареєструвалися, не погодилися на пропозицію головуючого, першого заступника Голови Верховної Ради В. Дурдинця (І. Плющ був хворий), на статус спільного засідання комісій Верховної Ради, як це було напередодні. Лише після 13-ї години, не довіряючи системі «Рада», ручкою і папірцем зареєструвалися аж 226 депутатів. І почалося коротке пленарне засідання.

Ініціатори негайної роботи у парламенті по спасінню України аргументували свої вимоги жахливим економічним становищем (з чим не можна не погодитись). Коли ж тему було визначено (соціально-економічний стан України та заходи уряду щодо його покращення), заходилися лаяти Президента, уряд, демократів, не пропонуючи нічого цілісного і взаємоузгодженого. Критикувати уряд сьогодні просто. Тим більше, є за що. Тому, мабуть, мовчки сидів і щось весь час занотовував В. Пинзеник, якому чи не найбільше дісталося. Але...

Питання було не підготовлене, конкретних рішень не напрацьовано, тому виступи депутатів були взагалі про все.

(Закінчення на 2-й стор.)

ПРИКРИЙ ІНЦИДЕНТ

21 січня о 00 годин 20 хвилин група морських піхотинців 810-ї бригади берегового війська ЧФ напала на зенітно-ракетний дивізіон ЗС України, обстрілявши його холостими патронами і закидавши вибуховими пакетами.

З прес-центру ЧФ повідомили: у ході планових навчань розвідувально - диверсійного підрозділу морської піхоти було завдання імітувати напад на один із вузлів зв'язку ЧФ, і хлопці просто переплутали і напали не на ту частину, нейтралізувавши особовий склад підрозділу. Злого умислу тут, мовляв, не було, а помилитися у темряві неважко, оскільки берегові частини ЧФ і ЗС України у Криму перемішані.

Втім, деякі спостерігачі вважають, що інцидент міг бути й не випадковим, оскільки стався напередодні делегатської конференції Офіцерських зборів ЧФ і напередодні зустрічі в Мінську глав держав СНД. І тільки завдяки витримці командира частини О. Мільченка, який наказав не відкривати вогонь на поразку, не сталося збройного конфлікту.

Прес-центр ВМС України заявив, що командування і особовий склад Українського флоту висловлює рішучий протест з приводу подібних дій. Прес-центр також не схильний розцінювати цей інцидент як випадковість, адже ще свіжі у пам'яті недавні безапеляційні дії морських піхотинців ЧФ — захоплення комендатури, 110-ї поліклініки флоту в Севастополі, введення бойової техніки в гарнізон, де одна з військових частин склала присягу на вірність Україні. Прес-центр від імені командування Українського флоту звернувся до моряків ЧФ із закликом зміцнювати дружбу і добросусідські відносини.

Командуючий ВМС України Б. Кожин сказав мені по телефону, що за 30 років служби подібної «помилки» не зустрічав. Він вважає, що необхідно створити спеціальну комісію і у всьому розібратись. «У нас у всіх дуже неспокійно на душі», — сказав командуючий.

Командування 810-ї бригади морської піхоти вибачилося перед командуванням частини ППО за «досадный инцидент».

В наступному випуску

Євген ДУДАР:

ВІРНИЙ «РУСЛАН»,

або Своєрідний відкритий лист з прологом і епілогом

РІДНЕ СЛОВО ПОСЛА У НАШОМУ ПЕРЕКЛАДІ

Учора постійну Комісію Верховної Ради з питань правопорядку та боротьби із злочинністю відвідав посол ФРН в Україні пан Хенinеке Граф фон Бассевітц. Голова комісії Ярослав Кондратьєв познайомив гостя з роботою комісії, зазначив про використання в цій роботі і досвіду, який запозичено українськими парламентаріями та працівниками правоохоронних органів у німецьких колег. Я. Кондратьєв подарував послові перекладену з німецької (з вступним словом Я. Кондратьєва) книгу «Криминальная полиция советует, как не стать жертвой преступления», яка днями з'явилася на книжкових полицях.

Парламентська хроніка

ПОГОВОРИЛИ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

Б. Олійник у сесійному залі заявив: а) що не збирався разом з О. Морозом робити комуністичний переворот, б) що той, хто «волав про переворот», уже здійснив його, в) що телебачення не за рангом надає ефір, г) вимагав прямого ефіру, д) що прийшов скромно будувати незалежну Україну, і, нарешті, е) що він обурений обструкцією Народної Ради.

З ультиматумом виступив Г. Демидов (Крим). Але спочатку розповів про звернення до нього інвалідів, які не знають, як вижити (це — серйозно), звинуватив Президента у відсутності власної зовнішньої політики, заявив, що ринки сировини і збуту України — у СНД. Він сказав, що: або депутати дадуть оцінку діяльності Президента (за логікою його виступу — негативну), або це зробить народ Криму на референдумі.

Депутат В. Сухий запропонував доручити декрети затверджувати Президії Верховної Ради. М. Рябченко — «жестче применять Закон «О банкротстве». Депутат О. Барабаш вимагав скасування Декрету про оренду як не погодженого з Спілкою орендарів і підприємців (хоча Л. Кучма обіцяв).

В. Філенко, виступаючи від імені «Нової України», з одного боку, сказав, що декрети уряду торкнулися «корумпованих директорів» і закликав уряд «не піддаватися псевдонародному тиску», з іншого, констатував: «уряд — у полоні ілюзій, що його декрети працюють». Нарешті, запропонував уряду мати своєю соціальною базою «Нову Україну».

В. Терехов заявив: «Більшовики починали з пограбування багатих на користь бідних. Ми пограбували бідних на користь багатих».

Депутат П. Гальцев дивувався, чому це уряд скористався наданими йому повноваженнями: «Кабінет міністрів почав з декретів, які відміняють те, що ми тут напрацювали», а М. Шведенко виголосив сенсацію: ковбаса у Росії по 200 рублів! (де він бачив: невже подешевшала?!).

В чомусь він має рацію: у нас таки дорога. Але викликає сумнів логіка, з якої випливає необхідність перейти на фіксовані ціни на товари першого попиту і далі індексувати зарплату. Воно, звичайно, непогано, але...

М. Півень запропонував всім дозволити їздити у міському транспорті безкоштовно. Але хто за бензин платитиме, не сказав. В. Степенко вимагав «заставити закони працювати», а М. Башкіров пропонував Президії піти у відставку.

Єдине рішення було прийнято: до понеділка працювати у комісіях. Словом, поговорили...

Костянтин ПАРИШКУРА.

У постійних комісіях Верховної Ради України

Як відомо, 25 січня на пленарних засіданнях Верховна Рада має продовжити розгляд питання про соціально-економічне становище в Україні та заходи уряду щодо його стабілізації і соціального захисту населення. Над проектом постанови з цього приводу працювали на своєму засіданні члени **Комісії у питаннях соціальної політики та праці**. Було також обговорено механізм розгляду декретів Кабінету міністрів, ряд законопроектів та декретів з соціальних питань.

Комісія у справах жінок, охорони сім'ї, материнства і дитинства, обговорюючи декрети, повернулася до своїх пропозицій, надісланих до Кабінету міністрів, але не врахованих ним. Зокрема, Комісія ще раз наполягатиме на тому, щоб підприємства, які виробляють товари дитячого асортименту, підлягали пільговому оподаткуванню.

Відповідно до протокольного доручення Верховної Ради в Комісії створено робочу групу з підготовки питання щодо забезпечення населення медикаментами. Напрацьований матеріал передбачено обговорити на спільному засіданні разом з Комісією з питань здоров'я людини.

Питання про державну підтримку громадських організацій, що діють у сфері культури, про створення державного історико-культурного заповідника на острові Хортиця та республіканського музею ливарного виробництва обговорені на засіданні **Комісії з питань культури та духовного відродження**. Депутати також проаналізували релігійну ситуацію в Україні, розглянули проект Закону про бібліотечну справу.

Декрет Кабінету міністрів про державне мито обговорювали в **Комісії у справах ветеранів, пенсіонерів, інвалідів, репресованих, малозабезпечених і воїнів-інтернаціоналістів**. Народні депутати вважають за необхідне встановити пільгове мито на нотаріальне засвідчення документів, на позови до суду у разі неправильного нарахування пенсій, соціальних виплат і т. ін. Конкретні пропозиції будуть подані Кабінету міністрів.

Крім того, Комісія опрацьовувала матеріали перевірки депутатами виконання місцевими державними адміністраціями, установами та відомствами Законів України про соціальний захист інвалідів, пенсійне забезпечення, працю людей похилого віку.

Прес-центр Верховної Ради України.

В партіях і рухах

СОЦІАЛІСТИ ЗАХИЩАЮТЬ ЧЕСТЬ І МАЙНО

Під час останніх подій у сесійному залі Верховної Ради і поза ним політичні і громадські організації намагалися оприлюднити своє ставлення до всього, що відбувалося. Соціалістична партія України (СПУ) провела спеціальну прес-конференцію за участю лідерів О. Мороза, В. Марченка, В. Тризни та І. Мусієнка.

Перше, що вони зробили, то це спростували як безпідставне звинувачення Л. Кучми на адресу СПУ, яка нібито в своїй заяві назвала уряд «авантюристами». За словами О. Мороза, в заяві справді йшлося про політичних авантюристів, але СПУ вбачає їх не в міністрах, а в тих, хто провокує політичне протистояння й боїться проводити пленарне засідання сесії, щоб не відповідати за свою діяльність.

А на думку СПУ, сьогодні в державі здійснюється економічна програма Руху та інших опозиціонерів, що й призвело через урядові декрети до погіршення соціально-економічного становища в Україні та зубожіння її народу. Обговорення саме цих проблем, а не питань про скасування заборони рішення Президії ВР на діяльність КПУ чи про обов'язковість підписання Статуту СНД, і повинно було стати метою пленарного засідання, що його вимагали депутати, які, на думку СПУ, справді опікуються долею людей.

Всі лідери СПУ не заперечували ринкового шляху України, але не сьогодні, а в майбутньому. Бо, на думку О. Мороза, не можна накладати один на одного два процеси в економіці — стабілізації і реформування,— а спершу треба стабілізувати ситуацію, зупинити спад виробництва, а вже потім щось переробляти. Декрети ж уряду, за СПУ, некомплексні й неузгоджені з реаліями життя й думками депутатів. «Головне сьогодні — відновлення керованості економікою»,— зазначив О. Мороз і додав, що реформувати економіку треба, тільки передбачивши під час приватизації пріоритетне право трудового колективу на майно свого підприємства. Бо інакше, мовляв, не буде мотивації для сумлінної праці на себе. Той нюанс, що людина добре працює, коли їй добре платять, а не тоді, коли платять мало навіть за умови праці на себе, залишився без коментарів. А найбільша загроза економіці України під час обвальної приватизації, на думку СПУ, в тому, що прийдуть іноземні інвестори і все перекуплять. «СПУ — єдина партія, яка справді бореться за загальнонародне майно»,— сказав В. Марченко.

Далі лідери СПУ заявили, що вони не проти незалежності України, але за підписання Статуту СНД разом з усім пакетом пояснювальних документів. Без цього, було сказано, не буде економічних зв'язків. Підтвердили лідери й ставлення СПУ до влади: вона — в опозиції до всієї владної системи і заявила про це ще за уряду В. Фокіна. І це в принципі правда.

Володимир СКАЧКО.

НАРОДНА РАДА ЗНОВУ ДІЄ

Після бурхливих подій 20—21 січня у Верховній Раді України лідери Народної Ради (головою її у грудні минулого року обрано І. Зайця) дали прес-конференцію.

І. Заєць негативно оцінив стан справ у Верховній Раді. Назвав його кризою влади: парламентська більшість, яка уже не та, що була раніше, не може проводити свої рішення. Але конструктивна робота у таких умовах так само неможлива.

Стосовно ставлення до надзвичайних засідань Верховної Ради І. Заєць сказав: Народна Рада вирішила не брати участі у цих засіданнях, оскільки питання економічних реформ не було підготовлене. Депутати не мали на руках ніяких документів, проектів рішень. А ініціатори проведення надзвичайних засідань, на думку членів Народної Ради, ставили собі іншу мету: скориставшись збуренням у низах, підняти перед зустріччю у Мінську питання про СНД і КПУ. І Заєць оцінив цю кампанію як продовження ГКЧП на українських теренах, підсилену зовнішнім тиском з боку Росії. «Ці засідання мусили перетворитися у політичні ігри» — сказав голова Народної Ради. Програма дій ініціаторів надзвичайних засідань, на думку лідерів Народної Ради, мала бути такою: висловити недовіру Президенту перед зустріччю у Мінську і «натиснути» на нього з метою підписати статут СНД, взяти в руки політичну владу і змусити піти у відставку уряд Леоніда Кучми. Що саме це, а не економічна реформа цікавило ініціаторів надзвичайних засідань, підтверджує, на думку лідерів Народної Ради, той факт, що після затвердження порядку денного засідань парламентська більшість втратила до роботи цікавість. П. Мовчан сказав, що уряд сьогодні, на відміну від парламенту, дієвий. І встиг серйозно обмежити владу директорського корпусу. П. Мовчан сказав при цьому, що уряд має страшну інформацію про зловживання директорату, і, якщо вона буде обнародувана (а вона буде обнародувана), то каміння полетить уже не в уряд, а в директорат. Наступним завданням Народної Ради, яка не допустила реваншу парламентської більшості, є захист уряду і надання йому можливості працювати за програмою, яку він запропонує в понеділок.

Костянтин ПАРИШКУРА.

ЗАЯВА

Президія Ради організації ветеранів України заявляє про своє крайнє занепокоєння різким погіршенням життєвого становища ветеранів війни, праці, Збройних Сил і органів правопорядку та всієї соціально-економічної обстановки, яка останнім часом набула тривожного загострення майже в усіх областях України і особливо в її столиці Києві.

Вважаємо, що причиною цього є насамперед активізація певних сил, які прагнуть будь-що розірвати зв'язки з державами Співдружності, що особливо позначається на безперервному спаді економіки. В той же час це суперечить заявам Президента та Прем'єр-міністра про те, що Україна не збирається виходити з СНД, а добивається зміцнення і розвитку цих зв'язків на двосторонніх і багатосторонніх основах.

Президія засуджує сепаратистські намагання окремих політичних діячів, партій і рухів, які спрямовані по суті на розкол суспільства, відвернення уваги населення від справжніх причин кризових, руйнівних явищ та зубожіння народу. При цьому вся відповідальність, наперекір правді, перекладається ними на старше покоління, тоді як саме воно віддало всі свої сили захисту, відбудові та розвитку економіки, науки, культури своєї держави.

Ми підтримуємо взятий керівництвом України напрям на відновлення і зміцнення економічних і культурних зв'язків з країнами Співдружності. Це буде сприяти подоланню труднощів і провалів, в яких опинилось наше суспільство.

Разом з тим, ми категорично відкидаємо націоналекстремістські устремління, блокування так званих «демократичних» сил, які намагаються діяти від імені народу, свої політичні амбіції видають за загальне волевиявлення. Особливу тривогу старшого покоління викликає проголошення ними «антикомуністичного, антиімперського фронту», що в нинішніх умовах може призвести до непередбачуваних наслідків.

Президія Ради ветеранів України заявляє, що дванадцятимільйонна ветеранська організація, зі свого боку, і надалі докладатиме всіх зусиль, щоб домогтися консолідації суспільства на принципах дружби народів, справжнього демократизму в ім'я громадянської злагоди, соціально-економічного розвитку незалежної України.

Президія Ради організації ветеранів України.

«Твоєю силою, волею, словом...»

На урочистий вечір, присвячений 75-річчю з дня прийняття Четвертого Універсалу Центральної Ради в приміщенні Національного театру опери та балету ім. Т. Г. Шевченка зібралися діячі науки і культури, відомі державні і громадські діячі, посли і консули іноземних держав, акредитовані у Києві, представники релігійних конфесій України. У президії урочистих зборів Президент України Леонід Кравчук. Лине гімн «Ще не вмерла Україна», звучанням якого було освячено знаменну подію — прийняття Четвертого Універсалу. «Українська Народна Республіка стає самостійною, від нікого незалежною державою українського народу».

Коротким вступним словом вечір відкрив Перший заступник Голови Верховної Ради України Василь Дурдинець. Доповідь про роль і значення Четвертого Універсалу виголосив віце-прем'єр-міністр України Микола Жулинський. Він, зокрема, сказав: «Універсал, практична політика Української Народної Республіки, сьогоднішні реалії змушують нас глибше замислитись над тим, яку ціну мали для нас непослідовність, нерішучість у відстоюванні своїх національних прав і свобод, намагання захистити їх за допомогою сильних сусідів, не спираючись на власну міць і власну долю. Тож не можна повторити трагічних помилок окремих наших гетьманів, які, перейшовши під руку російського царя, іноді самі спалювали свої права і вольності. Український поет другої половини XVII століття Олександр Бучинський-Асколд так писав про тогочасну Україну:

Ворогами обдерта з
плодів усіх гарних,
І своїми побита з
амбіцій примарних,
Переділена, повна вона
ворожнечі,
Загорілася з жару від
власної печі!

Гетьман Пилип Орлик, як і, до речі, анонімний автор «Історії Русів», вважав, що приєднання України до Росії порушує політичний баланс у Європі. Пригадаймо: свого часу цього не врахувала ні Туреччина, зробивши ставку на мілітарну політику, ні Крим, який був покорений безжально нашим північним сусідом і втратив суверенітет, ні європейські держави, які не спромоглися на панорамне суспільно-політичне бачення.

Однією з фатальних помилок було те, як зазначив М. Грушевський, що «наша українська революція, на жаль, не розвивалася самостійно, що вона весь час мусила сорозміряти свій марш з конвульсивними рухами й киданнями революції російської, хаотичної і страшної. Російська революція потягла нас через кров, через руїну, через вогонь».

У кінці вечора учасники переглянули оперу «Тарас Бульба».

Інтерв'ю Президента України Леоніда Кравчука кореспондентам телерадіооб'єднання м. Севастополя

— Леоніде Макаровичу, насамперед спасибі за те, що Ви погодилися виступити перед севастопольцями. Ситуація, як Ви знаєте, у нас непроста. Місто наше специфічне — воно з одного боку юне, а з другого — старе. Кожний четвертий — пенсіонер. Остання «шокова терапія» дуже вдарила по цих людях. Сьогодні у Севастополі споживчий кошик — 22 тисячі карбованців у розрахунку на одинокого старика. Ваш представник одержує 30 тисяч. По суті місто опинилося за гранню нормального життя. Ви говорили на останній прес-конференції про те, що треба зробити все, щоб не було «війни» в Севастополі. Обстановка зараз дуже напружена. Який бачите вихід? Що треба зробити, щоб виправити становище?

— Якби я знав, що зробити в повному обсязі сьогодні, я сказав би про це і урядові, і своїм представникам на місцях, і організаторам господарства. І якби я зміг це зробити, я зробив би.

Я знаю місто Севастополь. Знаю, що лише 45 тисяч чоловік, якщо не помиляюсь, працюють. Всі інші — військовослужбовці, пенсіонери, учні та студенти. Як знайти для такого міста вирішення питання? На мій погляд, є два шляхи: або держава бере таке місто на бюджет і забезпечує його за середньою нормою, або, якщо держава не може, то треба дати можливість заробляти. Я тільки що зустрічався із заступником представника Президента. Дано доручення урядові розглянути питання про вільну економічну зону для Севастополя. Щодо розв'язання соціальних проблем, то я доручу урядові розглянути їх і, оскільки місто перебуває в республіканському підпорядкуванні, передбачити фінансування його потреб у бюджеті окремим рядком.

У рамках існуючих норм і домовленостей місту також буде надано продовольчу допомогу. Поставки здійснюють Херсонська, Миколаївська, Одеська та інші сусідні області. Однак не всі проблеми можна вирішити відразу. Насамперед це стосується територіальних спорів, про що говорилось на недавньому мітингу в Севастополі. Звичайно, кожен громадянин будь-якої держави має право вибору місця проживання. Де краще, туди і їде. Ми це розуміємо. Це нормально. І я думаю, що це стосується однаковою мірою всіх громадян України будь-якої національності. Ось, скажімо, євреїв майже 200 тисяч виїхало за межі України. Але в даному разі йдеться про перехід Севастополя в іншу державу. Так ставиться питання. Тут севастопольцям треба зупинитися. Тому що це питання нерозв'язне. Територіальна цілісність держави або статус певної її території не є питанням Криму. Тут потрібен всеукраїнський референдум. Тільки так можна вирішити питання: віддавати територію чи не віддавати, а не за бажанням того населення, яке хоче змінити місце свого проживання разом із землею. Треба виходити з реалій тих законів, які прийняла Верховна Рада. Ідеться про те, що Крим, і в тому числі Севастополь, — це частина нашої держави. Нагнітання напруженості навколо цієї проблеми таїть у собі серйозні наслідки. Тим більше, що при цьому використовуються недозволені методи, фальсифікація, йде прямий обман народу організаторами політичних мітингів, інтерв'ю тощо. За провину Президентові ставиться те, чого він ніколи не робив. Я виступав і виступаю за збереження статусу СНД в такому вигляді, в якому він сьогодні є. Я не раз звертався до своїх опонентів і просив: знайдіть в будь-якому моєму виступі місце, де я закликав до виходу України з СНД. Нічого подібного немає. А мені приписують, що я виступав за вихід України з СНД. І це беруть на озброєння певні сили і обдурюють населення. Причому на рівні політичного шантажу. І друге. Хіба можна сьогодні уявити, що раптом сталось якесь чудо і народи вирішили знову створити Союз РСР? Невже можна навіть у думці припустити, що завтра стане краще? Повірте, не стане. Тому що всі держави, які зараз існують на території колишнього СРСР, вже провели такі економічні та політичні реформи, які не поєднуються ні за яких обставин з тими припущеннями, з тими ностальгічними думками, що, мовляв, буде знову створено щось подібне до СРСР.

Я розумію цих людей, їм хочеться, щоб було все зв'язано. Але не треба сподіватися на те, що після цього все піде так, як йшло. Розвал Союзу приписують Кравчуку. Але хіба він при Кравчукові почав розвалюватись? Він почав розвалюватись, як тільки КПРС на чолі з Горбачовим проголосила демократію. Тому що той Союз тримався на силі. Ми всі добре це знаємо. І старше покоління, і молодше. На жорсткій політичній і партійній дисципліні. Але як тільки похитнулась сила партії, почала хитатись основа. І вже до 1990 року, коли Україна проголосила свою незалежність, фундаменту Союзу не було. І в Біловезькій Пущі вже не вирішувалось питання про зруйнування Союзу. Ми думали про те, як ввести цей процес, який, як говорив Михайло Сергійович, пішов у цивілізоване русло, щоб під уламками не загинули люди, щоб не виникло конфронтації, війни. Враховуючи менталітет, враховуючи особливості сімдесятирічного життя в Радянському Союзі, ми врятували людей від можливої катастрофи.

Кажуть, що раніше ми жили добре, розкошували, а комусь спало на думку розвалити Радянський Союз. Це ж неправда, обман. Жили погано, і дуже погано. Просто тримали наше життя-буття на кредитах, продажу сировинних ресурсів. Усе стало непридатним. Але це все відбулось не за рік-два української незалежності! Подивіться, які кораблі на Чорноморському флоті. Вони всі старі і, якщо за великим рахунком, непридатні для серйозних стратегічних цілей. Або взяти село наше. Є регіони, у тому числі Республіка Крим, де в селі нема ні школи, ні поліклініки, ні дитячого садочка. І це на Україні, де багата земля. То що, це сталося за рік української незалежності, як нам хочуть приписати? Я можу навести вам десятки і тисячі прикладів, коли все трималося вже на чесному слові. Донбас — тільки душа в тілі. Якщо серйозно ставити питання, хіба якась держава могла б узяти на себе відповідальність за Донбас, фінансувати його. Він уже потребує мільярдних затрат.

До речі, у мене є один цікавий документ. Севастопольці шукають доказів, що місто Севастополь увесь час фінансувалося з російського бюджету. А тому, мовляв, Севастополь був російським. Ось у вас є такий Круглов. Він надіслав у Міністерство юстиції Російської Федерації запит, щоб підтвердити, що місто Севастополь фінансувалося з бюджету Росії. Йому відповідає начальник управління систематизації законодавства. Ось що він пише: відповідно до Вашого запиту повідомляю, що постанова Ради Міністрів РРФСР від 29 жовтня 1948 року в питанні міста Севастополя визнана такою, що втратила силу, постановою Ради Міністрів РРФСР від 25 квітня 1968 року про визнання такими, що втратили силу, деяких рішень уряду РРФСР. У мене є й інші документи, я просто останній взяв. Я розумію всі складності ситуації. Хочу сказати, що і в інших регіонах є проблеми. Далеко не все з того, що ми передбачали, нам вдалось повністю вирішити. Але в цій ситуації не треба для доведення своєї правоти чи неправоти вдаватись до фальсифікації, до обману. Не треба змагатися в грубощах, хамстві. Не треба зштовхувати людей. Всі повинні знати, що питання, де бути Криму, де бути Севастополю, відповідно до міжнародних норм може вирішуватись тільки на конституційній основі і при обопільній згоді. Росія цього питання не вирішить без України, хоч би які там приймали постанови і рішення. Тут діють міжнародні закони. Та й у Хельсінкському Заключному Акті підкреслюється, що такі питання вирішуються шляхом переговорів. І ті, хто виводить людей на мітинги, я думаю, про це знають. Але вони хочуть штовхнути людей на протистояння, на насильство.

Ми готові все розглядати. До речі, у пресі опубліковано комюніке про зустріч на найвищому рівні державних делегацій України і Російської Федерації. Там є питання і подвійного громадянства. Проблеми міста Севастополя вивчатимуться. Поступово, крок за кроком, при всій складності ситуації виконавчі влади України і Росії прагнуть вирішувати ці питання в рамках територіальної цілісності. Мені хотілося б звернутись до мудрих людей Севастополя: потрібні аналіз фактів, аналіз рушійних сил і обов'язково вихід на правильне рішення. Але одне я хочу попросити: не піддаватись на провокації. Це найголовніше. Тому що, як тільки починається зіткнення, вже правлять не президенти, як показує досвід, а правлять ті, хто тримає зброю. А зброя здатна стріляти.

— Леоніде Макаровичу, Ви вже згадали мимоволі проблему Чорноморського флоту. Зараз закінчили тим, що, на жаль, ті, хто має зброю, можуть вирішувати за президентів. На жаль, так бувало в історії. У Севастополі багато зброї. Тепер ця зброя опинилась у двох господарів: Український флот і флот Чорноморський, спільний. Ситуація в місті справді не дуже стандартна, навіть ненормальна. Два штаби, дві комендатури і т. д. Всі запитують: чи буде чітке рішення? Ялтинські угоди не виконуються російською стороною, вважає українська. А російська вважає, що українська сторона їх не виконує. І це викликає в місті збуджений стан. І, нарешті, російська людина в Севастополі не може собі уявити, що в цьому місті, яке було головною базою російського флоту, не буде штабу Чорноморського російського флоту, що місто раптом може не виявитись головною базою російського Чорноморського флоту. А от Ви можете собі уявити таке?

Думаю, це питання треба вирішувати, використовуючи міжнародний досвід. Є законодавство України, є законодавство Росії. Ми не можемо вирішувати питання як виконавча влада. Ні я, ні Президент Росії. Є законодавча влада. Згідно з нашим законодавством усе, що є на українській землі, належить Україні. Так і в російському законодавстві: все, що є на землі Росії, належить Росії. В узгоджених СНД документах це зафіксовано. Якщо виходити з того, що російська сторона скаже: визнайте, що Севастополь — російське місто, і тоді всі питання вирішуватимуться, я на це не можу піти. Це не входить до моєї компетенції. Територіальні питання — це питання Верховної Ради. Значить нам треба змінювати своє законодавство? Але Верховна Рада на це не піде. Не можна спиратися на ностальгію: Севастополь — місто російської слави. Я можу зрозуміти людину, але ж не можна в ім'я цього розуміння змінити все законодавство. Я чую іноді від посадових осіб у Росії, від військових: ми тут будували, ми тут те і те робили, і це повинно бути нашим. Але, якщо звернутися до того, хто, де, що будував, сіяв, вирощував, то треба переглядати все існуюче. Чому ми обмежуємося столітньою історією? Давайте візьмемо тисячоліття. Тут немає межі. Комусь сподобається почати з 1920 року рахувати, а комусь з 40-го. Я до чого веду? В будь-яких рішеннях (так підказують міжнародна практика і досвід багатьох держав) обов'язковим є визнання статус-кво. Як тільки одна держава не визнає прав іншої держави, ніякого розв'язання проблем не буде.

Так, повинен бути флот російський. Де будуть бази, де будуть штаби — все це треба вирішувати. Але як тільки сідають за стіл і починають з того, що це місто російське, навіщо тоді нам брати участь у розмові? Який сенс нашої участі? Я ставлю запитання: на якій підставі це робиться. Кажуть, неправильне прийняте рішення. Багато було неправильних рішень. Тоді треба весь комплекс документів розглядати. Всі рішення. Чому виділяється тільки питання з Севастополем? А сьогодні що, всі правильні рішення приймаються? Може, прийдуть наші внуки і правнуки і теж скажуть, що ми приймали неправильні рішення, давайте їх переглядати. І кожне покоління переглядатиме рішення і закони? Це не цивілізований шлях. Треба вирішувати питання в рамках існуючого становища, визнання права незалежності, суверенітету держави. Тоді будуть вирішені всі питання.

Я вірю, що слова Президента Росії про те, що ми повинні залишитися друзями, нам жити разом на цій землі, вирішувати спільно питання — це не пусті слова. І не треба шукати місце проживання сьогодні там, де дешевше. Кажуть, на мітингу лунали голоси: ось у Росії продукти дешевші. Хіба це аргумент на користь того, щоб ставити питання про перехід під крило Росії? В Туркменистані, наприклад, безкоштовний газ. Можна знайти ще десятки держав, де дешевші м'ясо, газ, бензин. Тоді що ж, залишити цю землю, нехай вона живе як хоче, а ми підемо туди, де дешевше і краще? Від цього стає сумно. Людина, яка так думає, не любить ні Україну, ні Росію. Ось де небезпека. Землю треба берегти, мир треба берегти. Коли в сім'ї погано, що треба робити? Працювати, об'єднуватися, підтримувати одне одного.

— Леоніде Макаровичу, є ще питання, які хвилюють усіх. Чи можливо розв'язати проблему двомовності та проблему подвійного громадянства?

— Цілком можливо. Я виступав і виступаю за те, щоб у Криму і в Севастополі були дві рівноправні мови — російська і українська. Але поставлять аналогічне питання і кримські татари. І все треба буде вирішувати з урахуванням цієї обставини. Далі. Коли ми говоримо про двомовність, то скрізь іде захист тільки однієї мови — російської, а я хотів би, щоб ішов захист двох мов. І української теж. Тут немає ні українських шкіл, ні дитячих садків. Газети не випускаються українською, на телебаченні не говорять українською. Тобто я бачу політичне рішення при здоровому глузді. Те саме стосується і подвійного громадянства, і в російському законодавстві, і в нашому передбачено подвійне громадянство. Але його принципи не до кінця відпрацьовані. Потрібна угода двох держав.

— Леоніде Макаровичу, на останньому мітингу звучали вимоги вирішити питання про представника Президента. Люди визнають тільки міськраду, тому що вони її обрали. Це загальнонародний орган, говорилось на мітингу, і представник Президента повинен просто скласти свої повноваження.

— Я можу і так поставити питання: Президент обраний всім народом, а не тільки севастопольцями. За Президента проголосувало майже 20 мільйонів громадян України. Це переважна більшість людей, які мають право голосу. Обраний народом Президент призначив свого представника відповідно до закону, прийнятого Верховною Радою. Тому це не компетенція вулиці і не компетенція міськради. На цьому питанні хочуть погріти руки ті, хто шукає завжди щонебудь, аби тільки загострити ситуацію. Вони не шукають шляхів взаємодії міськради і адміністрації. Адміністрація хотіла б працювати в контакті з міськрадою. Я ні на йоту не перевищив своїх конституційних повноважень. Представника Президента в місті Севастополі призначено відповідно до закону, прийнятого Верховною Радою. І доти, поки діє цей закон, я ні в які дискусії не вступатиму. Це повинні знати севастопольці. І не можна міськраді піддаватись політичному тиску всупереч здоровому глуздові.

Я вірю у здоровий глузд севастопольців. Бачу, як важко вирішується багато проблем у Верховній Раді. Але потрібна не конфронтація, а знаходження компромісів, розуміння з обох сторін. Сподіваюсь, що севастопольці знайдуть у собі сили вирішити всі проблеми. Ми будемо сприяти цьому. Треба зупинитись і шукати не винних, а шляхи вирішення проблем спільно. Треба спробувати вижити і при цьому не втратити обличчя, не втратити честь, совість. Я хочу побажати севастопольцям всього найкращого.

(УКРІНФОРМ).

Продиктовано в номер

НА ПІДТРИМКУ ПРЕЗИДЕНТА

Відбулася урочиста сесія Львівської облради, присвячена 75-й річниці проголошення IV Універсалу Української Центральної Ради. Як ніколи, виступи депутатів і представників різних партій звучали в унісон і були виповнені тривогою за майбутнє держави. Сесія надіслала звернення до Президента Л. Кравчука, де наголошується, що твердість його позиції на Мінській зустрічі знайде найширшу підтримку на Львівщині.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

ВЕЧІР-МЕМОРІАЛ

з нагоди 74-ї річниці Всезакарпатського з'їзду, який вперше проголосив про возз'єднання Закарпаття з Україною, відбувся в Хусті. Його учасники хвилиною мовчання вшанували пам'ять усіх полеглих у боротьбі за втілення цієї ідеї.

Микола ГОРВАТ.

СХІД ПРОПОНУЄ СПІВРОБІТНИЦТВО

Три дні перебувала на Харківщині делегація Фонду преподобного Муна, яку очолював президент Фонду Чун Хван Квак. Метою візиту делегації, куди входили південнокорейські та японські представники Фонду, було встановлення культурних і ділових зв'язків з державними, комерційними та релігійними структурами України. Гості зустрілися з главою облдержадміністрації О. Масельським, головою міськради Є. Кушнарьовим, Митрополитом Харківським і Богодухівським Никодимом, представниками асоціації корейців України, відвідали НВО «Хартрон». Фізико-технічний інститут, ХТЗ, мали контакти з провідними вченими міста. Намічено створити ряд спільних підприємств у галузі електроніки й машинобудування. Президент Квак високо оцінив науково-виробничий потенціал Харкова й висловив думку, що в майбутньому Україну чекає економічне процвітання.

З Харкова делегація відбула до Києва.

Микола КОСИЙ.

СЕРЖАНТИ АРЕШТОВАНІ

Десять місяців чинила в Черкаській області розбій, насильництво і грабежі бандитська зграя. На її рахунку звірячі вбивства з спаленням і гвалтуванням, пограбування магазинів, викрадення приватних автомобілів, гендлювання наркотиками.

Вийти на слід злочинців було надзвичайно складно, адже, як з'ясувалося, керували групою три сержанти міліції, екіпіровані зброєю і портативними радіостанціями, що належали Придніпровському райвідділу внутрішніх справ Черкас.

І все ж банду розкрито. На колишніх міліціонерів та їх дружків чекає вирок суду.

Лідія ТИТАРЕНКО.

ЗА РЕФОРМИ

Ще одну громадсько-політичну організацію — Спілку підтримки реформ уряду Кучми — створено в Черкасах. Її засновники — трудові колективи державних і приватних підприємств, партії і рухи національно-демократичного спрямування. Спілка виступає також за оновлення керівництва обласної державної адміністрації.

Наш кор.

Хілден — Буча: будемо дружити і працювати

Спільне підприємство по виготовленню сучасної тари «Бі-Бокс» вирішили створити українська і німецька фірми «Агробудпостач» і «Мартін Янсен ЛТД». Коли президент фірми «Агробудпостач» Павло Миколайович Іващенко підписував у місті Хілден протокол про наміри, його запросили до місцевої гімназії. Український гість розповів, що його фірма допомагає багатодітним сім'ям селища Буча, Бородянському будинку для людей похилого віку, шефствує над школою-інтернатом у Бучі.

Німецькі діти та їхні батьки дуже зворушилися розповіддю П. Іващенка. І коли з фірми «Мартін Янсен ЛТД» на Україну вирушила вантажна машина, учні 8Б класу гімназії міста Хілден передали подарунки для своїх українських ровесників. А жителі Хілдена з ініціативи

Контакти

німецької фірми вирішили передати для людей похилого віду одяг, взуття, медикаменти, продовольство. Комісія Бучанської селищної Ради подбала, щоб гуманітарна допомога потрапила за призначенням. А персональні подарунки учням Бучанської школи-інтернату вручи ла представниця фірми «Мартін Янсен ЛТД» Карбел Крол і президент «Агробудпостачу» Павло Іващенко.

— Я була зворушена цим, — сказала Барбел Крол. — Думаю, що й надалі ми не тільки розвиватимемо виробничі зв'язки з українською стороною, а надсилатимемо гуманітарну допомогу. Влітку запросимо дітей до Хілдена, де вони житимуть в сім'ях німецьких друзів. Ми хочемо познайомити з українським мистецтвом жителів нашого міста, а тому веземо до Хілдена роботи художників-початківців. Якщо картини розійдуться з аукціону, то виручені кошти будуть направлені на гуманітарну допомогу. І я б хотіла, щоб у вашій газеті обов'язково прозвучало: все це робиться з ініціативи Павла Іващенка, який нас прийняв за усіма традиціями української гостинності.

Задоволені подарунками з Німеччини і багатодітні сім'ї селища Буча.

Що стосується спільного підприємства, то воно незабаром почне випускати продукцію, яка продаватиметься і в Україні, і в Німеччині.

Олександр ВЕРЕСНЕНКО.

На знімку: Б. Крол і П. Іващенко; приїзд німецьких друзів.

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

Зверніть увагу

КНИГАРНЯ ДОПОМОЖЕ

Не знаю, як кому, а мені з дитинства відома адреса Київ-117, Попудренка, 32. Тут розмістився відомий на всю Україну (та й не тільки) магазин «Книга-поштою». Скількох абітурієнтів, дослідників, науковців, істориків, літературознавців з найвіддаленіших куточків нашої держави виручав цей магазин. Чуйним співробітникам книгарні сьогодні завдячують відомі академіки, дитинство яких пройшло у гірських селах Карпат чи степах Таврії, сотні тисяч інженерів, які вперше ознайомилися чи поглибили знання своєї майбутньої професії після того, як з хвилюванням розпечатали бандероль, відправлену з Попудренка, 32.

Добре працює книгарня і на терені розбудови незалежної України, осмислення її історії, освіти, культури. Читачеві тут пропонують унікальні речі. Зокрема, працю відомого канадського історика О. Субтельного «Україна: історія», яка охоплює період з найдавніших часів до подій останніх десятиліть. Або репринтне відтворення мюнхенського видання Н. Полонської-Василенко «Історія України», що являє собою загальний нарис національної історії нашої держави. А якщо у когось з'явилися проблеми з вивченням нашої державної мови — і тут книгарня допоможе. Як у часи мого дитинства, юності, змужніння.

Леонід БРОВЧЕНКО.

К 55-летию со дня рождения Владимира ВЫСОЦКОГО

На книгу Марины Влади «Владимир, или Прерванный полет»

Влад Высоцкий

Его бы с соколом сравнить,
Готовым в небо вмиг
подняться,
Где тучи черные пробить
И солнцем ярким
любоваться.
Иные птицы в той тиши
Его порой одолевали...
Но не любил он птиц
больших
За то, что маленьких
клевали.
Ведь он тех меньших
защищал,
Не раз на хищников
бросался,
Все их нападки отбивал
И в схватках острых не
терялся.
Легко взмывал он
в высоту,
Летя средь гор
с приветным кличем:
Любил он их за красоту
И молчаливое величье.
Был легким и последний
взлет,
Тот, что посадкой
не отмечен,
Но жизни прерванный полет
Вошел в космический... Он
вечен.

Александр ДЕУЛИН.

Ракурс

ГАМЛЕТ ПІШОВ

У столичному Будинку актора відбувся творчий вечір Володимира Васьковцева — режисера, артиста, кіносценариста, графіка. Свого часу він був провідним актором Театру поезії, затим перейшов до Театру драми і комедії, потім залишив і цей колектив. Нині працює художнім редактором газети «Кур'єр муз» і художнім керівником народного театру заводу «Арсенал». До речі, на тому вечорі було показано поставлені ним «Французькі фарси середньовіччя»— робота вишукана, багата на режисерську фантазію, актори-аматори грають прекрасно. Показано було також кілька мультфільмів, до яких Васьковцев причетний як співавтор сценаріїв та художник — «Як козаки на весіллі гуляли», «Альтернатива», «Жили-пили...». «Як козаки інопланетян зустрічали». Можна було тут побачити й виставку графіки Васьковцева — те, що експонувалося вже у Японії, ФРН та на знаменитих одеських гуморинах. Чи дочекаємось, щоб побачити ці малюнки у вигляді окремого альбому?

А ще він пише вірші! Для багатьох гостей на тому вечорі це було приємною несподіванкою.

...І все ж я відчувала гіркоту і біль: Васьковцев вже три роки як пішов з професійного театру. За нього я не хвилююся — творча людина завжди знайде, де докласти свої сили. Але пригадується його Гамлет, зіграний на сцені театру-студії Київського театрального інституту молодим Володимиром Васьковцевим понад 20 років тому. Який то був Гамлет! На цю студентську роботу ходив дивитися увесь мистецький Київ. Можливо, Гамлет якраз і винен у тому, що актор покинув сцену — бо занадто високі критерії поставила та роль ще у юності.

Та все одно — шкода...

Валентина СЛОБОДЯН, кандидат мистецтвознавства.

Мал. Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

Знай наших!

ПЕРШИЙ ТВОРЧИЙ ЗВІТ

У Чернігові прозвітувала перед земляками як переможець трьох престижних міжнародних конкурсів вокалістів молода чернігівчанка Лариса Роговець. У 1992 році її меццо-сопрано визнано як одне з найкращих в Європі. Успішні виступи співачки за рубежем проходили під національним прапором України.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Що почім

ЗБИРАЛИСЯ МАЙЖЕ НАФТОВИКИ

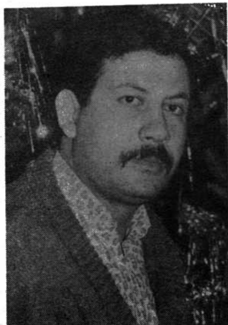
Минулої п'ятниці в одному з готелів Києва зібралося вузьке коло тіньовиків, прибутки яких становлять сотні мільярдів карбованців, за підрахунками поінформованих спостерігачів. Вирішувалось: ринки збуту і котировка цін на нафтопродукти в Україні. Очікували високого гостя з Москви, але він так і не прибув. Вечірній коктейль залишив гіркий присмак, хоча, між іншим, вирішили одне суттєве питання: Україна має залишатись державою суверенною, поза рамками СНД.

Наш кор.

Крісло для гостя

ХРЕЩАТИК НАГАДУЄ ТУНІС

«Сніг падав на Київ» — називається інтимний діалог Радаві Жагеля, перший його твір, сподіватимемося не останній, про наше місто. Вже шість років Радаві живе у Києві. На батьківщині, в Тунісі, він закінчив педінститут, працював у ліцеї викладачем французької літератури і культури. Ще він кінокритик і письменник. Мріє стати режисером. За цим, власне, і приїхав до Києва.

— Радаві, ви хочете стати режисером, а навчаєтеся в інституті міжнародних відносин.

— Я не політик і, сподіваюсь, мені не доведеться втручатися у державні справи. На жаль, на кінофакультет Київського театрального інституту раптом припинили набір іноземних студентів. Мені обіцяли допомогти, а доти не хочу гаяти часу — вчуся на дипломата. Водночас викладаю французьку мову на курсах «Альянс Франсез».

— Коли ви приїхали до України, що вас найбільше здивувало?

— Здивувало існування України як такої: держави в державі. Країни, що має свою історію, власну інтелігенцію. Мені навіть здається, що Україні раніше вдасться вийти з кризи: одне — географічний аспект, економічний потенціал, друге — заші люди вміють думати, вміють працювати. І головне — те, що ви маєте національну ідею.

— На жаль, наявність ідеї ще не означає процвітання.

— Це залежить від ідеї. Якщо ідея штучна — вона може спричинити тільки смерть. З вашою історією Україна мала змогу перекопатися в цьому.

— В нашій історії багато спільного з минулим Тунісу. Туніс — колишня колонія Франції, Україна — Росії. Вам уже вдалося позбутися «опіки» метрополії?

— Не просте запитання. В Тунісі відчувається вплив не тільки Франції. Колись ці території захопили греки, потім іспанці. У нас залишилося багато християнських церков, є навіть одна російська православна. Чимало синагог, бо іудаїзм третя після мусульманства і християнства релігія в Тунісі. В 1961 році уряд проголосив політику «деколонізації», розробив програму «арабізації» населення. Арабську мову було проголошено державною, запроваджено в усіх ліцеях. Поступово вона перетворилася на розмовну, хоча кожен тунісець володіє французькою, як у вас українець — російською. Важче було створити більш-менш незалежну економіку.

— Ви мали змогу навчатися у Франції, Італії, Іспанії. Чому обрали Україну?

— Мені тут подобається. Особливо я люблю Київ. Ви не відчуваєте, бо звикли, але Київ — дуже спокійне місто і люди надзвичайно люб'язні.

— Справді, щось не помічала цього.

— Так-так. Люди не просто люб'язні і симпатичні — вони красиві. Я був у Франції, Італії, в інших країнах, кажу вам не просто комплімент. А Хрещатик просто нагадує мені Туніс.

— Чим же, цікаво?

— Кольорами. Кожному народові притаманні свої кольори, вони вироблені традицією, зумовлені природою, духом народу. У Тунісу — це блакитно-зелений, в Україні, здається, зелено-сірий.

— У вас є такі рядки: «Була ніч, коли ми познайомилися. Був цілий світ і не було нікого. Один на один. Шукають один одного. Київ і я».

— Київ — це моя любов. Я вже навіть відчуваю себе справжнім киянином. У мене є «мої» місця: Поділ, бо люблю блукати старим містом, і Хрещатик...

— Бо він нагадує Туніс...

Розмову вела Наталя ФІЛІПЧУК.

Круглий стіл «ГУ»

ФУТБОЛЬНЕ ЗАКАРПАТТЯ БЕЗ ПРИКРАС

Цей чарівний край здавна славиться прекрасними курортами, горами, виноградом, вином, а ще відмінним футболом. Закарпаття, мов цілюще джерело, протягом багатьох десятиріч живило футбольними кадрами найсильніші клуби України. А от у себе так і не створили бодай один колектив найвищого рівня. Чому так сталося? Це запитання і ще безліч інших ставилося під час «круглого столу», який організувала в Ужгороді наша редакція.

Його учасники: президент ФК «Закарпаття» Михайло ЛОГОЙДА, віце-президент клубу Степан ГАУПТ, начальник управління у справах молоді та спорту в обласній адміністрації Іван ГОДУБКА, головний тренер «Закарпаття» Юрій ЧИРКОВ.

Спершу говорили про проблеми, а потім і про перспективи.

М. Л.:

— Ми, звісно, горді, що свого часу в київському «Динамо» сяяли зірки наших земляків: Комана, Товта, Михалини, Годничака, Лавера, Сенгетовського, Юста, потім Сабо, Гурянчика, Гаваші, Решка, Яремчука, Раца, Степана Беци. У Москві на перших ролях були Йосип Беца і Мозер. Цей список можна було б продовжити. Але більше нічого, окрім гордості, закарпатський футбол від тієї еміграції не має. Перелічені гравці переслідували виключно власні інтереси і прославляли тільки себе. От і виходить, що у нас тільки брали, не даючи нічого взамін. Закарпаття перетворилося на таку собі колонію, сировинний додаток до футбольних центрів нашої держави. І коли організовувалася вища ліга для проведення першого національного чемпіонату навесні минулого року, то місце знайшлося всім — тільки не команді з Закарпаття. Повірте, це дуже образливо.

Сьогодні наш клуб, як і вся країна, переживає важкі часи. Ми не маємо власного автобуса. А за оренду транспорту платимо величезні гроші. Суддів возимо, зустрічаємо на власних автомобілях, заправлених бензином, купленим за власні гроші.

А тут ще й стихія. Повінь ударила по нашому клубу боляче. Особливо постраждав наш стадіон. Стихія знищила тренувальні футбольні поля, бігові доріжки, підсобні приміщення, де було чимало цінного майна, єдиний наш комп'ютер. І знаєте, тільки Федерація футболу України зреагувала миттю на це горе, перерахувавши на наш рахунок грошову допомогу — 500 тисяч карбованців. Інші клуби, які роками готуються до сезону в наших краях, зробили вигляд, що нічого не трапилося.

— Картину ви намалювали надто вже сумну. Невже ніхто на клуб не звертає уваги?

— Що є, те є. Втім, треба бути до кінця відвертими і сказати, що адміністрація міста намагається дещо зробити для футболістів. Скажімо, міська Рада народних депутатів (голова Еміль Ландовський) передала нам речовий ринок на стадіоні. Маємо з цього певний зиск. Та ж міська Рада виділила нам у скрутний момент 500 тисяч карбованців на зарплату. До речі, розпочати якусь комерційну діяльність, без чого не обійдеться сьогодні жодна футбольна структура, ми не могли. Адже як клуб зорганізувалися офіційно найпізніше від решти колективів першої ліги: 29 травня 1992 року. Що ж, старатимемося надолужити згаяне, вижити, приносити радість болільникам. Коли дістали офіційний клубний сертифікат, у нас з'явилися й шефи: банки і фірми. Це насамперед комерційний банк «Закарпаття» (голова Лев Луцик) і страхова компанія «Партнер» (голова Анатолій Вдовін).

Чесно скажу, що ми більше розраховуємо на власні сили і допомогу справжніх ділових партнерів. Адже за останні три роки наша команда не отримала від місцевих властей жодної квартири, машини, а про автобус я вже згадував.

До речі, як на мене, на закарпатський регіон насамперед повинен звернути увагу український уряд, а конкретніше — Міністерство у справах молоді і спорту. Адже тут повинен створитися національний центр олімпійської підготовки. Зрозуміло, й з футболу.

— Які ж бачите перспективи зміцнення матеріальної бази ФК «Закарпаття»?

С. Г.:

— Вони, безперечно, існують, і досить привабливі. Великі надії покладаємо на угорського друга, 40-річного бізнесмена Золтана Мадяра. Він виходець із наших країв. Пан Мадяр — член президії Федерації футболу Угорщини, має багато впливових друзів в уряді. Ставши почесним членом ФК «Закарпаття», він зробив внесок у 100 тисяч форинтів. Купив нам комплект форми. Наш друг заснував спільне підприємство «Закарпаття-Верцке». Його підтримка дасть змогу нам придбати обладнання для автомайстерні. Хочемо відкрити й міні-пивзавод (маємо вже німецьке обладнання), який випускав би 1000 літрів популярного напою на добу. Є й чудове приміщення — колишній ресторан «Трембіта», що неподалік від нашого стадіону. Але міські профспілки чинять нам усякі перепони в цій справі. От уже чого ми навчилися протягом «світлої доби», так це все забороняти.

— Гаразд, комерція — справа потрібна. Але не слід забувати й про головну тему розмови: футбол. Які показники клубу в чемпіонаті України? Чи задовольняють вони колектив і його болільників?

Ю. Ч.:

— У торішньому весняному чемпіонаті посіли досить високе четверте місце. Здавалося, у черговому турнірі розвиватимемо успіх. Однак не так сталося, як гадалося. З'явилося чимало травмованих. Зазнали ми й кадрових втрат. Повернувся до Сум, бо не отримав квартири, Хмель. Пішли від нас ще й Вачіля, Яворів, та Костик. Особливо шкода було досвідченого захисника Вачілю. Окрім цього, на жаль, були допущені прорахунки й у підготовчий період. Це проявилося, коли гравцям почало бракувати сил на два тайми. Все це й призвело до скромних результатів.

— Які ж перспективи? Чи здатне «Закарпаття» в другому колі стабілізувати гру?

— Гадаю, що так. Одужали травмовані гравці. Повертається до нас «блудний син» Вачіля, якому ми дуже раді. Запросили вісім гравців з команд області і п'ятьох вихованців нашої школи. Вони працюють з нами. А їхня доля, як кажуть, у їхніх руках.

Ще одне питання, яке нас дуже цікавить. Настав час створити команду «Закарпаття-2», яка б виступала в першості області. Ще краще — в республіці. До неї запросили б наших найперспективніших 16—17-річних футболістів.

— До речі, чи плануються якісь новинки в обласному календарі змагань?

І. Г.:

— Збираємося провести закарпатський Кубок кубків. На його старт мають вийти команди з 14 районів, міст Ужгорода та Мукачевого — володарі регіональних призів. Уявляєте, яку можливість для селекційної роботи матимуть тренери наших команд майстрів? Банк «Закарпаття» готовий виділити для призу велику суму грошей. Ми їх покладемо під високі проценти.

Зрозуміло, що охопити всі проблеми, які існують у футболі цього краю, учасники круглого столу не змогли. Втім вони відзначили, що не так, як хотілося б, працює обласна федерація футболу. Її методи роботи явно застаріли. Сьогодні ж потрібна значно активніша позиція, зацікавленість.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, спеціальний кореспондент «Голосу України».

Ужгород — Київ.

Коротко

ПОЛКУ ПРИБУЛО

Ще одною сотнею поповнився Рівненський козачий кіш — загін новобранців на чолі з отаманом Степаном Кропивою нещодавно прийняв присягу.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

ЦЕРКВА — ПОТЕРПІЛИМ

Півмільйона купонів зібрала для потерпілих від повені мешканців Ужгорода Закарпатська реформатська церква. Кошти надходили, здебільшого, з населених пунктів, де компактно проживають угорці. Кожному з 200 потерпілих було вручено по 2.500 купонів.

Микола ГОРВАТ.

Ужгород.

МИСЛИВЦІ В ЛЕБЕДИНОМУ ЦАРСТВІ

На озері Панському, поблизу селища Чорноморського — справжнє лебедине царство. Щороку тут залишаються на зимівлю благородні птахи. Та нинішньої зими природа не дуже милостива до них. Сильний мороз закував у крижаний панцир практично всю поверхню водоймища, позбавивши птахів можливості шукати їжу у воді. На допомогу братам нашим меншим прийшли члени Українського товариства мисливців і рибалок Чорноморського району. Вони регулярно доставляють на озеро зернові відходи — отже, є надія, що зимівля величезної лебединої зграї завершиться без особливих втрат.

Олександр ПІЛАТ.

Республіка Крим.

ПОГОДА

23—24 січня в Україні подекуди невеликі опади, вітер переважно західний, сьогодні посилення до 15—20, подекуди до 25, у Карпатах 35—40, завтра 7—12 метрів на секунду. Температура вдень 0—7 градусів тепла, вночі від 2 градусів тепла до 4 градусів морозу.

По Київській області сьогодні вдень невеликі опади, посилення західного вітру до 15—20, подекуди пориви до 25 метрів на секунду. Температура 2—7 градусів тепла.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

Пригоди

НІКОЛИ НЕ МІГ ПОДУМАТИ...

Єгер Михайло Поп'юк з Нижньої Яловичори, віддаленого хутірця у Буковинських Карпатах, повертався лісом додому. На одній з галявин побачив зіщулене від холоду оленятко. Він оглянув місцевість, спробував відшукати матір-оленицю. Але її не було. Тож мисливець вирішив узяти знесилене оленятко додому, щоб воно не стало здобиччю хижаків. З малям на руках єгер пішов смерековими заростями до дороги. В цей час із гущавини несподівано вискочила олениця і боляче буцнула чоловіка по руках. Він випустив свою ношу, і нападниця з дитям сховалась у лісі.

— Ніколи б не міг подумати, що полохлива звірина наважиться на отакий відчайдушний вчинок,— сказав мені Михайло Поп'юк.— Але відтепер затямлю: материнство непідвладне страхові.

Василь БАБУХ.

Чернівецька область.

ВЕЛИКИЙ ПОВОРОТ

Четвертий Універсал Центральної Ради (До 75-річчя від дня проголошення)

Історичне засідання Центральної Ради, на якому було проголошено самостійність України, тривало безперервно протягом трьох днів, розпочавшись 22 січня о 9-ій годині вечора. Спочатку на закритому засіданні українських партійних фракцій Центральної Ради ухвалили рішення про негайне проголошення самостійної України. Проти нього виступили соціалісти-федералісти з групи Сергія Єфремова та окремі соціал-демократи, які заявили, що проголошення самостійної України — це прерогатива лише Українських Установчих зборів, на яку Центральна Рада не має права. Тоді слово взяв голова Центральної Ради Михайло Грушевський.

Микола Ковалевський, що був присутнім на цьому засіданні, пізніше згадував: «Хоча Грушевський і прагнув володіти собою, помітно було, як тремтить у нього обличчя. Він запально відкинув саму думку про перенесення акта до скликання Установчих зборів. За його словами, останні вибори до місцевих органів влади продемонстрували, що Центральна Рада є виразницею волі всіх верств українського народу, що «зволікання смерті подібне», бо для утворення в революційних бурях широкої перспективи визвольної боротьби, нагальною є рішуча акція». Авторитет Михайла Грушевського своє зробив, і Центральна Рада у складі лише українських фракцій приступила до вироблення тексту майбутнього Четвертого Універсалу, який би Україну проголосив самостійною державою. Запропонували три проекти тексту. Один з них підготував безпосередньо сам Грушевський, другий — Винниченко і третій варіант — есери Шаповал і Солтан. З трьох варіантів найкоротшим і найвиразнішим був текст Грушевського, саме його й поклали в основу Четвертого Універсалу.

23 січня текст Універсалу обговорювали на засіданні Комітету Центральної Ради (Малої Ради) в присутності майже всіх представників неукраїнської демократії національних меншин. Перед обговоренням тексту Універсалу Центральна Рада ухвалила важливий законопроект про національно-персональну автономію, на якому наполягали представники національних меншин — росіяни, євреї й поляки, які в цілому мало симпатизували проголошенню самостійності України. Закон про національно-персональну автономію, на їхню думку, мав стати гарантом того, що в самостійній Україні не будуть ущемлені права цих національних меншин. Потім почали обговорювати текст Універсалу.

Лише опівночі 24 січня текст Універсалу було погоджено між усіма фракціями Центральної Ради. Грушевський оголосив перерву на 15 хвилин, після якої засідання Центральної Ради продовжилося вже як відкрите. На нього було запрошено представників преси, громадян Києва, які чекали цієї історичної миті — проголошення самостійності України — з самого ранку під стінами Педагогічного музею (тепер Будинок вчителя), що на Володимирській вулиці, де постійно засідала Центральна Рада. Прилюдне засідання Центральної Ради почалося о двадцятій хвилині на першу годину ночі з 24 на 25 січня.

Відкривши історичне засідання Центральної Ради, Михайло Грушевський виголосив коротку промову, в якій він сказав, що внаслідок більшовицької навали призначені на 22 січня Українські Установчі збори, де мала вирішуватися доля України, зібратися не змогли. Петроградський СНК, посилаючи червоногвардійців та більшовиків на Україну, хоче розігнати Центральну Раду, замінивши її слухняним більшовицьким урядом з Харкова і тим самим відлучити Україну від мирних переговорів у Бресті. Щоб мати змогу самим укласти мир і запровадити на своїй землі лад та спокій, Центральна Рада постановила взяти на себе функцію Установчих Українських Зборів і проголосити самостійність України.

Грушевський почав читати текст Універсалу.

З великим захопленням були зустрінуті слова Універсалу про те, що Україна має бути звільнена від насланих з Петрограду більшовицьких грабіжників та насильників, що влада на Україні повинна належати Українській Центральній Раді та її виконавчому органові Генеральному Секретаріату, який віднині перейменовується в Раду Народних Міністрів. Хоча Четвертий Універсал було оголошено 25 січня, під ним стояла дата 22 січня (9 січня за ст. стилем) 1918 року, тобто той день, коли мали розпочатися зірвані більшовиками Українські Установчі збори, яким Центральна Рада мала передати найвищу законодавчу владу на Україні.

II. «ВІД НІКОГО НЕЗАЛЕЖНОЮ...»

Щоб надати Універсалові статус закону, провід Центральної Ради вирішив поставити його на поіменне голосування. За весь час роботи Центральної Ради це було друге поіменне голосування (перше — коли Третій Універсал проголосив Українську Народну Республіку).

Секретар Центральної Ради Михайло Єфремов почав зачитувати імена членів Центральної Ради. Першим він назвав прізвище Грушевського, який впевненим і рішучим тоном висловився «за». «За» голосувала вся Президія Центральної Ради, члени українських партій Центральної Ради, фракція соціалістів-революціонерів, фракція соціал-демократів, соціалістів-федералістів та соціалістів-самостійників. Створилася ілюзія майбутнього одноголосного визнання Універсалу.

— Проти! — першим порушив гармонію одностайності голосування Член Ради Чижевський — російський соціал-демократ, викликавши рідenькі оплески на хорах, що їх тут же перервали вигуки обурення і протесту всього залу.

Підрахунки голосів показали: у голосуванні участь взяли 49 членів Центральної Ради. З них «за» Універсал подали голос 39 — всі українські демократи і представник польської партії соціалістичної. «Проти» голосували четверо: всі російські соціал-демократи (меншовики) і представник єврейської партії «Бунду». «Утримались» від голосування шестеро: всі російські есери, представники двох єврейських партій — «Поалей ціон» та об'єднаної єврейської соціалістичної партії і польського Центра.

Одержавши результати голосування, Михайло Грушевський урочисто проголосив:

— Таким чином, Четвертий Універсал ухвалено. Україна проголошена самостійною і незалежною республікою.

Слово для привітання взяв перший прем'єр-міністр українського уряду Володимир Винниченко, який від імені Ради Міністрів самостійної Української Народної Республіки привітав український народ з великим історичним актом і висловив надію, що основи Четвертого Універсалу приведуть Україну до федерації соціалістичних республік усього світу. Йому влаштували гучну овацію.

Потім Центральна Рада переходить до заслуховування представників фракцій з мотивів голосування. Перший узяв слово представник російських есерів. На думку його фракції, проголошення самостійності України відбулося не вчасно, скороспіло і з якихось невідомих йому причин, в цьому акті не відчувається повного волевиявлення українського народу.

Це проголошення самостійності, — сказав оратор, — небезпечне в політичному відношенні, але ще небезпечніше для української економіки. 300 років Україна не жила самостійним економічним життям, входячи в сферу економічної політики Росії. Це тепер лише землеробська країна. А фінансова політика? Де гроші? Папірці, що друкуються нині, хіба це гроші? Чи знає Україна, що таке бюджет? Де валюта? Ми відстоювали й будемо відстоювати лише федерацію всіх російських республік, — закінчив під вигуки незадоволення залу оратор. Друга година ночі. З огляду на пізній час, Грушевський пропонує закрити засідання і продовжити обговорення з мотивів голосування наступного дня.

Наступного дня було зачитано резолюції з мотивів голосування інших політичних партій, в яких знову підкреслювалася небезпека для України від проголошеної самостійності та вигоди від неї лише імперіалістичним країнам Європи, ворогам Росії. Наприкінці засідання Центральна Рада заслухала звіт української делегації, що повернулася з мирних переговорів в Бресті.

Через кілька днів після проголошення Четвертого Універсалу більшовицькі банди Муравйова почали ураганний обстріл Києва з важкої артилерії. Вогонь вели по найвищих і найкращих будівлях. Майже тиждень Київ у нерівному бою захищав молоду Українську державу. То був страшний і чорний тиждень. Божевільна сила більшовицької анархії, — писала в ті дні «Нова Рада», — захопила серце України і погрожувала потопити його в брудних і каламутних водах. Сім днів билося це серце в страшній пароксизмі. Сім днів велике місто лишалося без хліба, без води, без газет. То більшовицькі банди «визволяли» Київ, а з ним і всю Україну від «буржуазної» Центральної Ради.

Не встояла тоді Україна проти більшовиків. Потяглися довгі роки нового колоніального рабства. І тільки 24 серпня 1991 року, коли в Москві безславно впала більшовицька влада, Україна знову відновила свою незалежність, яку в січні вісімнадцятого року проголосив Четвертий Універсал.

ЗНАЧЕННЯ УНІВЕРСАЛУ

Проголошення Четвертим Універсалом незалежної самостійної України є однією з найвизначніших подій в історії України нових часів, яку за значенням можна прирівняти хіба з останніми роками за Богдана Хмельницького, до укладення союзу з Росією, або з Актом проголошення незалежності України 24 серпня 1991 року.

Четвертий Універсал відновив міжнародне право українського народу в світовій цивілізації, зробив його державним народом, повернув йому історичне ім'я. На геополітичній карті світу знову постала древня, нескорена Україна, що була майже асимільована царською Росією за 260 років тісного «братського» союзу. Ще на початку весни 1917 року офіційної України не було, і самочинно утворений, ніким не визнаний осередок українства — Центральна Рада, — що об'єднала десяток малочисельних громадських і культурних організацій, звернувся з Декларацією-прошенням до Тимчасового уряду дозволити дванадцяти губерніям «Юго-Западного края России», або, як його ще неофіційно називали Малоросії, об'єднатися в одне адміністративне тіло й повернути цьому тілу його історичну назву — Україна. В «прошенії», як відомо, було відмовлено. Царська, буржуазна й більшовицька Росія завжди дивилися на Україну через одні і ті самі колоніальні окуляри, що мали лише відтінки різних політичних систем. Як би не називали Україну російські власті, чи то «Юго-Западным краем единой неделимой России», чи «Українською Радянською Соціалістичною Республікою — невід'ємною частиною Радянського Союзу», Україна не могла бути окремим державним тілом з власною армією, здатною її захистити. Право на власні збройні сили та інші обов'язкові атрибути державності Україна виборола в Росії тільки недавно, після розвалу Радянського Союзу.

Але буквально уже наступного дня Україна відчула опір з боку Росії, намагання перешкодити цьому законному процесові власного державотворення, звести його до нескінченних поступок то в справі Чорноморського флоту, то перегляду статусу Криму чи Севастополя, намагання поставити під сумнів непорушність існуючих кордонів між двома суверенними державами — Росією і Україною. Одночасно одна за другою пішли настирливі пропозиції вступити в Міжпарламентську Асамблею чи підписати Статут Співдружності незалежних держав, досить-таки схожий на старий союзний договір. Намагання України повною мірою реалізувати своє міжнародне право на розбудову власної держави, незалежної ні від яких союзів, співдружностей чи міжпарламентських асамблей, зустрічає сьогодні неабиякий спротив домашніх москвофільських політиків, що завжди проростали на українській землі, не кажучи вже про шовіністів Росії, ладних бачити в кожному українці, що хоче самостійності України, невірного брата молодшого чи навіть зрадника. Все це свідчить про те, що історія повторюється за старим сценарієм, хоча і з новими дійовими особами.

Недавно одні з лідерів Соцпартії на зустрічі українських партій з Президентом України, який хотів знати думку партій про підписання Статуту СНД, самовпевнено заявив, що якби зараз провели референдум з питання виходу України з СНД, то за умови невтручання пропагандистської машини й теперішнього зубожіння мас, український народ без сумніву проголосував би за Співдружність. Чи не співзвучні ці слова зі словами тих лідерів партій Центральної Ради, які 75 років тому виступили проти Четвертого Універсалу.

У цей скрутний, голодний для вільної України час, українські політичні сили чітко повинні визначитися, з ким Україні по дорозі — з Європейським Співтовариством чи зі східно-європейськими «братами по соцтабору». Немає сумніву, що, вибравши перший шлях, який вимагає поки що тугіше затягнути пояса, Україна використає вигідне своє географічне положення і стане багатою державою на перехресті торгових шляхів між Європою і Азією. Збудуться історичні передбачення Четвертого Універсалу — часточки нашої історії, яку ми почали вшановувати, а отже й вірити в майбутнє.

Леонід РЕШОДЬКО,
професор Київського держуніверситету.

Виконком Львівської міської Ради ліквідовано. Натомість формується адміністрація. Яке надзавдання реформи? На запитання кореспондента «Голосу України» відповідає мер Львова Василь Шпіцер.

— Як Вас тепер називати, Василю Івановичу? Головою? Мером? Посадником?

Ради сьогодні і завтра

«ЯК ВАС ТЕПЕР НАЗИВАТИ»

Продовжуємо публікувати матеріали, присвячені нараді представників Рад усіх рівнів, що незабаром відбудеться у Києві.

— Нині я голова міської Ради, глава міської адміністрації. Не бачу різниці між цими поняттями — голова і глава. Було б добре, коли б Верховна Рада придумала коротше найменування посади. А тлумачення слова «мер» прочитаймо в енциклопедії. Там зазначено, що мер — це вища посадова особа в муніципалітетах США, Великобританії, Франції та інших держав. Здебільшого мер обирається Радою (мене обрала Рада). Іноді— безпосередньо населенням (ми ще не дійшли до цього). В англійських містах, зокрема, є Рада,— це голова тієї партії, яка перемогла на виборах. Є також голова виконкому і є третя особа — мер. Якщо проводити аналогію, то я... супермер, бо поєдную всі ці функції.

— Чому ж голови й депутати районних Рад міста пішли на Вас війною внаслідок цієї реформи? Який виграш матимуть від неї львів'яни? Адже їм байдуже, хто і в який спосіб управлятиме містом, аби тут панував спокій, були хліб, вода, транспорт, тепло...

— Виконком — це колективний орган, який ухвалює рішення голосуванням. Міська адміністрація — не орган, а організація, яка забезпечує життєдіяльність міста. І рішення я прийматиму сам. За таких обставин і оперативність, і відповідальність підвищається, отже львів'яни виграють. Раніше можна було по кілька разів виносити якесь питання на виконком, де я мав лише один голос. Щоправда, бувають ситуації, коли небезпечно вирішувати щось самому, ми все ж таки — продукт соціалізму. Коли йдеться про великий бізнес, краще розділити відповідальність на кількох. Приміром, фірма «Мерседес-Бенц» хоче збудувати у Львові свій магазин, станцію технічного обслуговування. З огляду на те, що скажуть люди, я виніс це питання на розгляд голів постійних комісій. Ми порадилися й вони сказали — «вперед».

— А якби вони цього не сказали?

— Я припускаю, що напевне не раз так буде, коли голоси розділяться, коли я діятиму всупереч волі своїх порадників.

— Кажуть, що всяка влада псує людину. Абсолютна ж влада псує абсолютно...

— Львів — не те місто, де можна було б стати диктатором. Тут так багато охочих перевіряти, контролювати. Передусім це робитиме міська Рада, і якщо я працюватиму погано, мене попросять з посади. Адміністрацію формуємо за контрактовою системою, яка дасть змогу позбутися несумлінних працівників. В адміністрації працює близько тридцяти депутатів різних рівнів. У рамках чинного законодавства жодного з них неможливо звільнити з посади. А за контрактової системи кожен з них буде передусім виконавцем, а вже потому — депутатом, законодавцем. Я не хотів такої великої одноосібної відповідальності. Це депутати переконали мене в доцільності такого рішення. Такі адміністрації вже діють у ряді міст України. Мені закидали свого часу, що я боюся відповідальності. Тепер я вже більш-менш вивчив місто і не боюся, що не дам собі ради, не мушу вже прикриватися колегіальним органом...

— Ви вже сформували свою команду?

— Поки що призначив тільки одного заступника. Це — Олекса Луців, який займається містобудівним комплексом, а свого часу керував великим трестом. Це добрий фахівець, молода, енергійна, авторитетна людина. Він у мене сумнівів не викликає. А з іншими заступниками ми не спрацювалися. Будемо прощатися. Зрештою, я їх не добирав. Вони дісталися мені від мого попередника Богдана Котика. У всьому світі такі кадрові переміни — річ звичайна, нормальна: новий керівник — нова команда. Навіть психологічна сумісність має значення й береться до уваги. А тут я вже почув брутальність звинувачення на свою адресу від людей начебто інтелігентних. Не сподівався.

— Як складаються взаємини з обласною державною адміністрацією, адже не так давно між «містом» і «областю» на рівні Рад були тертя.

— Із В'ячеславом Чорноволом у нас не було співпраці, не зійшлися характерами. А тепер з представником Президента Степаном Давимукою й Головою обласної Ради Миколою Горинем знаходимо спільну мову. Я визнаю, що глава обласної державної адміністрації — це вища посадова особа на Львівщині, і виконую всі його розпорядження, хоча закон дає мені право на незалежність. Влада має бути централізованою, якщо хочемо збудувати міцну державу. У Росії Верховна Рада розпочала війну з Президентом. Та хіба вона запропонувала щось краще, аніж Єльцин, Гайдар?

— Справді, реалії нашого життя засвідчують, що від колективної відповідальності до колективної безвідповідальності — лише крок.

— Радянська влада, яку ми нині маємо, то не найкращий варіант. У Львові працюють 600 депутатів районних Рад і 150 у міській Раді. Навіщо, скажіть аж 750 чоловік? У європейських містах такої величини працює 17—18 депутатів-професіоналів. Я зустрічався зі своїми колегами і знаю, що скрізь, де міста розділені на райони, є певні незручності в управлінні містом. Згадайте, скільки було розмов про те, що Шпіцер не дбає про чистоту в місті. Але чому ж ці докори не були адресовані районним Радам, які зобов'язані дбати про чистоту на своїх територіях?

— Я робив три спроби навести порядок в управлінні містом. Викликав на розмову голів районних Рад і запропонував обрати неформального голову міста — не обов'язково мене. Колеги розсміялися: «Василю Івановичу, ми обираємо Вас». Другий раз я зібрав голів постійних депутатських комісій районних Рад і запропонував, щоб голів районних Рад висувала й звільняла з посад міська Рада. Не пройшло. Новий закон передбачає, що місто делегує ті чи інші повноваження районам. Керуючись ним, ми залишили районам тільки сферу соціального забезпечення, усі інші функції взяли на себе. Районні Ради скликали нещодавно спільну сесію, де... розпинали за це Шпіцера. Опоненти звернулися і до суду, і до Верховної Ради. Але ми діяли в рамках закону і ніхто не знайшов у наших діях «криміналу». Врешті ми повернулися до того, про що йшлося ще два роки тому. Домовилися, що сесії районних Рад даватимуть міській Раді право, у разі потреби, звільняти голів районних Рад з посад.

— Ви вважаєте, що така вертикальна підпорядкованість підвищує відповідальність?

— Нині влада має бути централізованою в обширі держави і тим паче — міста з 800-тисячним населенням. Час політичних діянь минув. Їх у нашій роботі має бути не більш як 5—10 відсотків. Наше завдання — забезпечити життєдіяльність міста.

— Вашими устами та мед пити, Василю Івановичу. Це вам каже львів'янка, котрій щодня добряче розминають кісточки в переповнених тролейбусах. А вода? Бувало, внаслідок аварій вода зникала на кілька днів. Доводилося чимчикувати зі слоїком до джерела у Стрийському парку. Тож пропоную Вам маленьку мандрівку містом. Прошу мера Львова показати мені ті об'єкти, що є предметом його гордощів, радості, й ті «точки», що засмучують.

— За нашу гордість вважають пам'ятник Шевченкові. Погодьтеся, площа довкола нього дуже приваблива, що обійшлося місту у 28 мільйонів. Робота тривала лише півтора року, хоча, як відомо, Галичина готувалася до цієї події сто років. Окрасою міста став пам'ятник жертвам єврейського гетто. Здали торік дві школи на 1300 місць кожна. Та найбільша гордість серед новобудов 1992 року — це комплекс дитячої лікарні й поліклініки із найновітнішим устаткуванням. Говорячи про транспортну проблему, не можу не згадати з жалем про похований через некомпетентність депутатів проект будівництва підземного трамваю. «Місто розвалиться»,— заявили депутати і... встановили істину голосуванням. Ми тоді могли створити спеціальну службу, яка змінювала б старовинні будівлі, що й справді у кепському стані. Та найближчим часом львів'яни відчують полегкість із транспортом: Львівський автобусний завод відкриває свій маршрут, на якому працюватиме 20 автобусів, ще 40 автобусів місто закупило на цьому підприємстві. Вдалося поповнити міську казну валютою і тепер ми закуповуємо запчастини для «Ікарусів» і тролейбусів. Із Стрийським 80-кілометровим водогоном справді було багато клопоту: аварія за аварією. 20 років тому наші попередники вирішили заощадити кошти й проклали бетонні труби. Нам довелося перебудувати весь водогін — прокласти нові труби. А старий австрійський водогін не дає збоїв уже сто років. Нині водопостачання міста значною мірою залежить від взаємодії Рад різних рівнів. Ми проклали водогін до Золочева, щоб там брати підземну воду. Проте дві сільські Ради вперлися й не дають змоги продовжити роботи, хоча ми зробили для тамтешніх жителів усе, що передбачав протокол. Не хотілося б розв'язувати проблему з допомогою правоохоронних органів.

— Вам не раз діставалося від недоброзичливців за поїздки за кордон. Мовляв, розтринькує державні кошти, а яка користь?

— Такі контакти потрібні, бо Україну не знають у світі як велику цивілізовану державу. Якщо говорити за прагматичний аспект, то нагадаю, що тільки німецьке місто-побратим Фрайбург торік надало гуманітарну допомогу на 5 мільйонів німецьких марок. Та я змушений тепер порушувати на догоду громаді зазвичаєний у цивілізованому світі протокол: виїжджаю на офіційні зустрічі за кордон без дружини. Маю клопіт: доводиться самому прати сорочки, бо ж міняю їх там тричі на день...

— Яка демократична процедура! Що ж, на те Ви — супермен, голова і глава водночас. Бажаю успіхів!

Розмову вела Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Чи будуть підвищені ціни на залізничні квитки?

Після прес-конференції, яку провели для журналістів керівники державної адміністрації залізничного транспорту України 20 січня в Києві, на це запитання вже сьогодні можна дати практично однозначну відповідь. Будуть підвищені. А як же тоді розуміти скасування попереднього рішення залізничного начальства, коли напередодні Нового року було зроблено невдалу спробу підвищити тарифи на залізниці в середньому в 3,5 раза? Судячи з відповідей на прес-конференції, цей новорічний «подарунок» для мільйонів пасажирів не відбувся лише тому, що рішення про підвищення тарифів не було погоджене з урядом.

Кореспондент Укрінформ попросив прокоментувати ситуацію, яка склалась на залізниці, першого віце-президента Державної адміністрації залізничного транспорту України Леоніда Железняка.

— Спочатку для порівняння наведу такий приклад, — говорить Л. Л. Железняк. — Проїзд від Києва до Москви сьогодні коштує приблизно стільки, скільки дві пачки дешевих вітчизняних сигарет найнижчої якості. Одержуючи такі «доходи», як нам гарантувати поліпшення умов життя сотням тисяч працюючих, зайнятих на шести залізницях України? Як у такій ситуації утримати кадри? Але ж треба ще думати про оновлення рухомого складу, 60 процентів якого придатні хіба що на металолом. Вартість же нової електрички — 700 тисяч доларів. І знову не утримаюсь від порівняння: у переведенні на тверду валюту ціна квитка в поїзді на відстань у тисячу кілометрів обходиться пасажирові в кілька центів. За які ж кошти купувати нову техніку?

Погіршив таку ситуацію і розрив господарських зв'язків, ряд інших обставин, які не залежать від залізничників, у результаті чого торік залізниці України порівняно з попереднім роком перевезли на 327 мільйонів тонн вантажів менше. А це наше основне джерело доходу. До того ж астрономічно зросли ціни: на паливо — у дві тисячі разів, на електроенергію — у 180 разів, вартість вагона з 200 тисяч піднялась до 26 мільйонів карбованців, у кількасот разів подорожчала ціна локомотива.

Залізниця опинилась явно в дискримінаційному становищі щодо інших видів транспорту, продовжує далі Леонід Железняк. Знову повернемось до ціни квитків. Вартість проїзду в поїзді від Києва до Одеси — 329 карбованців, на літаку — понад 11 тисяч, у багато разів дорожче став проїзд в автобусі. Тому стався автоматичний перерозподіл пасажирів, чим скористались різного роду ділки, наживаючись на спекуляції квитками, продаючи їх у десять і більше разів дорожче їх номінальної вартості. І хоча було запроваджено іменний продаж квитків, але спекулянти явно не здають позиції. Вихід — треба збільшувати кількість составів. На окремих напрямах це вже і зроблено. Але тут же у багато разів зросли наші збитки від пасажирських перевезень, які становили за минулий рік 25,4 мільярда карбованців. Щоб такі перевезення були рентабельними, вартість квитків треба було б підвищити у 15 разів.

Розуміючи, що пасажирам це було б просто не під силу, державна адміністрація залізничного транспорту України змушена була повторно звернутись до уряду з клопотанням про підвищення тарифів на перевезення пасажирів тільки у п'ять разів, підкреслив наприкінці Леонід Железняк. Відразу скажу, що при зрослих затратах у нинішньому році і п'ятиразове збільшення тарифів на пасажирські перевезення все одно завдасть нам збитків приблизно у 21 млрд. карбованців. Але ці втрати ми зможемо компенсувати за рахунок вантажних перевезень, вартість яких підвищувати вже немає смислу, бо вони і так досить високі.

Залізничники сподіваються і на допомогу уряду.

Валентин ВЕРНОДУБЕНКО.

ДЕКРЕТ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Про впорядкування використання адміністративних будинків і нежитлових приміщень, що перебувають у державній власності

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Установити, що Кабінет Міністрів України має право приймати рішення про розміщення центральних державних органів, створюваних Верховною Радою України, Президентом України та Кабінетом Міністрів України, а також дипломатичних представництв і консульств іноземних держав в Україні в адміністративних будинках і нежитлових приміщеннях, що є у державній власності та належать підприємствам, установам і організаціям на праві повного господарського відання або оперативного управління. Розмір плати за користування державними органами України цими будинками і приміщеннями не може перевищувати фактичних витрат на їх утримання.

Договори найму (оренди) з користувачами цих будинків і приміщень вважаються розірваними з моменту прийняття Кабінетом Міністрів України рішення про розміщення в них центральних державних органів, дипломатичних представництв і консульств іноземних держав.

2. Цей Декрет набуває чинності з дня опублікування.

Прем'єр-міністр України Л. КУЧМА.
Міністр Кабінету Міністрів України А. ЛОБОВ.

м. Київ
11 січня 1993 року

У НАЦІОНАЛЬНОМУ БАНКУ

Національним банком України 21 січня 1993 року встановлюється курс українського карбованця до валют країн рублевої зони

Код рубля	курс купівлі	курс продажу
834 (Білорусь)	1.4300	1.4400
835 (Казахстан)	1.5100	1.5251
836 (Узбекистан)	1.5100	1.5251
837 (Таджикистан)	1.3500	1.3600
838 (Туркменистан)	1.4500	1.4645
839 (Киргизія)	1.2100	1.2221
843 (Молдова)	1.3000	1.3130
844 (Вірменія)	1.1500	1.1615
848 (Азербайджан)	0.9996	1.0096
849 (Грузія)	0.8941	0.9030
853 (Латвія)	1.2500	1.2625
854 (Литва)	1.2100	12221
858 (Росія)	1.6391	1.6555

При продажу по неторговельних операціях приймається готівка в українських карбованцях та розрахункові чеки ощадбанку.

ГОЛОВНЕ ВАЛЮТНО-ЕКОНОМІЧНЕ УПРАВЛІННЯ.

ЦІНИ НА КОШТОВНІ МЕТАЛИ

Як повідомили в Національному банку України, з метою запобігання вивезенню коштовних металів за межі України і підвищення зацікавленості підприємств, організацій у продажу їх Державній скарбниці, правління НБУ затвердило і ввело в дію нові закупівельні ціни на коштовні метали, а також відпускні ціни для потреб виробництва в таких розмірах:

№ п/п	Назва	Закупівельні ціни (в укр. крб за 1 грам чистого металу)	Відпускні ціни
1.	Золото	5180	5284
2.	Срібло	58	59
3.	Платина	5500	5610
4.	Паладій	1450	1479
5.	Осмій	2510	2560
6.	Родій	23960	24439
7.	Рутеній	290	296
8.	Іридій	1790	1826

Відпускну ціну на срібло для зубопротезування, покриття деталей годинників, виготовлення ювелірних виробів, виробів ювелірно-металевої галантереї, посуду, столових виробів із мельхіору та інших товарів народного споживання встановлено в розмірі 72 українських карбованців за 1 грам чистого металу.

Реалізація дорогоцінних металів буде проводитись по відпускних цінах з нарахуванням податку на добавлену вартість. Розрахунки з постачальниками за дорогоцінні метали у вигляді брухту та відходів — по закупівельних цінах, але за мінусом вартості їх переробки на договірній основі.

В ситуації, коли спад в економіці наближається до критичної позначки, інфляція галопує, а примара енергетичного голоду дедалі чіткіше проступає на обрії, в Донецьку народилася корпорація «РосУкрнафтопродукт». Метою її створення стало налагодження тих перерваних зв'язків, які існували свого часу між українськими і російськими підприємствами. В основному це регіони Східної України, звідки поставляли метал і Західному Сибіру, Уралу з їх нафтоносними свердловинами. Саме життя змусило об'єднатися таким підприємствам, як маріупольські металургійні комбінати «Азовсталь», імені Ілліча, концерн «Азовмаш», Нікопольський і Дніпропетровський трубні заводи, об'єднання «Донбасенерго», «Київенерго», виробничі об'єднання «Нижньовартівськнафтогаз», «Лангепаснафтогаз», «Варйоганнафтогаз». До корпорації ввійшли і комерційні структури, серед яких Російський нафтовий дім і науково-виробнича фірма «Дон-Сіб». Очолив нову структуру донеччанин А. БОГАТИРЕНКО, за плечима якого десять років праці в нафтоносних районах Сибіру.

Президент корпорації «РосУкрнафтопродукт» Анатолій БОГАТИРЕНКО:

«ЗАВЖДИ ПРАГНУ ДОДЕРЖУВАТИ ІНТЕРЕСІВ НАШОЇ КРАЇНИ...»

— Анатолію Андрійовичу, створенням ще одної корпорації сьогодні мало кого здивуєш. Так, звичайно, почавши діяти у третьому кварталі, ви забезпечили постачання в Україну понад 80 тисяч тонн нафтопродуктів в обмін на металопродукцію. Але якщо оцінювати цю операцію за нинішніми мірками, то з'ясується, що це звичайний бартер, посередницький варіант. В цьому і є «механізм» дії корпорації?

— Справді, якщо йдеться про «купи-продай», то створюй — не створюй корпорації, вони будуть лише своєрідним прикриттям. Сенс же створення «РосУкрнафтопродукту» — в розвитку корпоративних відносин між виробниками, налагодження між ними горизонтальних зв'язків. Адже, по суті, нафта в сирому вигляді — це ще не бензин і не дизпаливо. В той же час нафтовики не перероблятимуть сировину, а металурги — тим більше. Корпорація покликана зв'язати весь цикл — від видобутку нафти до її переробки і постачання нафтопродуктів споживачу. У нас мета інша: хочемо почати розвідку нафтових запасів, буріння, видобуток і, зрештою, відкрити своє виробництво, мати свої потужності. Сьогодні в нас уже є парк залізничних цистерн, підписано протокол про наміри на 1993 рік про буріння своїх свердловин. У корпорації створено підприємство, назва якого говорить сама за себе: Західно-Сибірське управління бурових робіт. З об'єднанням «Варйоганнафтогаз» у нас вирішується питання інвестицій у нафтовидобуток.

— Коли розв'яжете питання про власні свердловини, з інвестиціями, то вийде, хай символічно, що в Західному Сибіру буде шматочок України?

— Будемо говорити прямо. Не ханти і манси обживали Західний Сибір. Це зробили українці, росіяни і білоруси. Там, де сьогодні б'ють нафтові фонтани, 30—40 відсотків тих, хто живе і працює, — наші земляки. І отже, туди їхали аж ніяк не ледарі. Так, була романтика, але інакше як подвиг працю першопрохідників оцінити не можна. Це добре, що ми піклуємося про зв'язки з українською діаспорою в Канаді, але ж не можна викреслювати тих, кому судилося залишитися сьогодні в Західному Сибіру.

— Скажіть, з урахуванням цього «українського аспекту», простіше налагоджувати там ділові контакти?

— Безумовно. Коли я приїхав до Райдужного, в об'єднання «Варйоганнафтогаз» і почув українську мову, то в мене було відчуття, що потрапив на Батьківщину.

— А чи просто розв'язувати проблеми тут, на місці?

— З партнерами проблем немає, все вирішуємо на основі взаємовигідного співробітництва. Підприємства віддають метал за відпускною ціною і відповідно одержують нафтопродукти за відпускною ціною заводів-перероблювачів. Інтересів партнерів дотримано. Ми намагаємося робити так, щоб і нафта була дешевша. Фактично за наших поставок ціна її становить близько 30 відсотків до світового рівня.

Але ось коли виникає потреба розв'язати ширші проблеми, тут заковика. Ми хотіли б укладати інвестиції не тільки в нафтові свердловини, а й у підприємства України, як це було зроблено на Нікопольському трубному заводі, куди спільно з «Лангепаснафтогазом» поставлено імпортне устаткування вартістю 12,5 мільйона доларів. Є пропозиції збільшити потужності Одеського нафтопереробного заводу і порту. Але потрібні гарантії під ці інвестиції, щоб не боятися, що все в один момент зруйнується «високою політикою». Ми можемо вийти на постачання від 3 до 5 мільйонів тонн нафти в наступному році, але за однієї умови — щоб нам не заважали працювати, ставлячи заслони на кордонах і палиці в колеса під час проведення взаєморозрахунків.

— Ви торкнулися такого болючого питання, як ціни. По суті, основний закид комерційним структурам в тому й полягає, що на продукцію роблять непомірні «накрутки». А яка вартість нафтопродуктів, що реалізує корпорація?

— Члени корпорації одержують нафтопродукти за фіксованими цінами і залежно від того, за скільки вони віддають свою продукцію — метал, труби — нафтовикам. Про це, наскільки це вигідно виробничникам, можна судити з кількості бажаючих увійти в корпорацію.

Що стосується тих партнерів, які не входять до «РосУкрнафтопродукту», то вони купують у нас нафтопродукти за ціною, що не перевищує відпускні ціни нафтопереробних заводів. Літр для споживача коштує на 20—25 процентів нижче, ніж в недавніх держструктурах типу «Укрнафтопродукт».

І ще одне. Ми не торгуємо вроздріб, бо не маємо мережі своїх заправок. Тому працюємо з оптовими покупцями — великими підприємствами, об'єднаннями. Тож у бензовозів на заправках — інший господар.

— Успішна діяльність «РосУкрнафтопродукту» прямо залежить від того, як розвиватимуться відносини між Росією і Україною, від дій урядів двох країн...

— За час роботи ми не стикалися з жодною забороною з боку російського уряду. Там виробничі структури, на мій погляд, мають більшу самостійність.

Якщо в Росії вже не командують, то в Україні це ще відбувається безкарно. Взяти, наприклад, урядову телеграму нового Прем'єр-міністра Л. Кучми на Лисичанський нафтопереробний завод про спрямування всього виробленого в жовтні-листопаді бензину і дизпалива тільки на державні потреби. При цьому зовсім не беруться до уваги джерела надходження нафтової сировини, її належність. По суті, своїм розпорядженням голова уряду експропріював матеріальні цінності корпорації. Під це підведено непогане підгрунтя — турбота про врожай, боротьба з дефіцитом палива. Але ж розберімося. Вольовим порядком відібравши у нас нафтопродукти, Прем'єр-міністр сприяв ускладненню наших відносин з металургами, яким ми повинні поставити нафтопродукти. Не зробивши цього, ми порушуємо договірні зобов'язання, ставимо у важке становище своїх партнерів. Постає запитання: невже держава не зацікавлена в тому, щоб металурги працювали ритмічно і це не є потребою для економіки в цілому?

Що ж виходить? Металурги не одержали призначені їм нафтопродукти, від них, природно, не надійде метал, не будуть вироблені труби, зупиняться свердловини і зрештою сюди, в Україну, не піде нафта. А це зупинення таких великих нафтопереробних заводів, як Лисичанський та Кременчуцький.

— Анатолію Андрійовичу, якоюсь мірою Прем'єр-міністра можна зрозуміти — він намагався врятувати врожай. А як ви вважаєте, можна було інакше розв'язати питання?

— Безсумнівно. Ось дивіться. Наші партнери — це в основному споживачі так званих чорних нафтопродуктів, простіше кажучи, мазуту. У нас є можливість постачати і бензин, і дизпаливо. Але це коли все вирішується цивілізовано, через договори. Така практика вже є. Свого часу маріупольському металургійному комбінату «Азовсталь» наші розподільчі держструктури відмовили в постачанні мазуту через його відсутність. Хоча нам було явно не вигідно, ми все-таки знайшли можливість замінити свої світлі нафтопродукти (бензин і дизпаливо) на мазут і передати його металургам, щоб не зупинилися мартени. А потім зробили ще одну поставку і тим самим допомогли комбінату вийти з критичної ситуації.

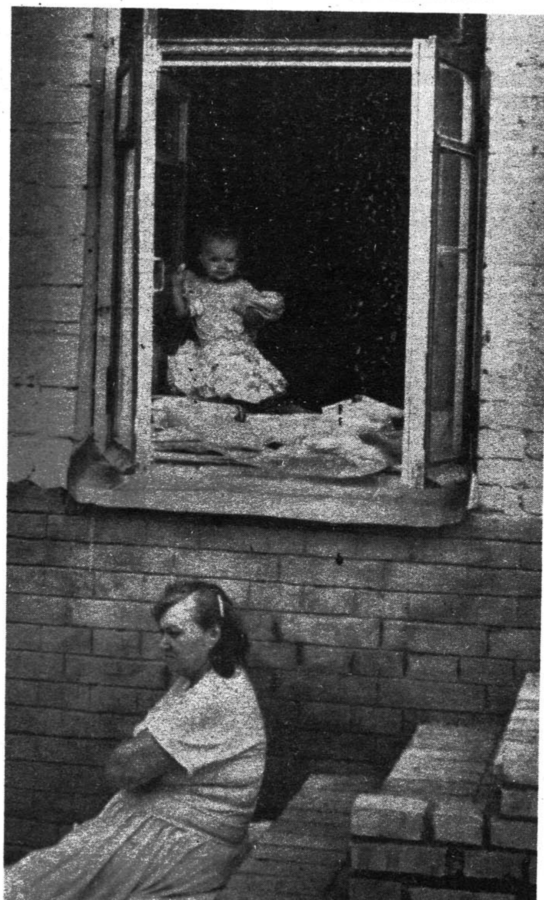
— І все ж, чого сьогодні більше — оптимізму чи песимізму — у вашому баченні завтрашнього дня?

— Як українець і як президент корпорації я завжди прагну додержувати інтересів нашої країни. Думаю, все наносне у відносинах між Україною і Росією відійде. Як у політиці, так і в економіці переможе розум. Україні не обійтися без нафти, Росії — без нашого металу. Сьогодні не можна втрачати російський ринок, куди ми віддаємо готову продукцію, а замість цього одержуємо сировину. Втратимо ми її, і вона відійде до західних фірм. А що будемо робити ми? Будувати нові мільярдні нафтопроводи, ввозити готовий бензин з Лівану або ще звідкілясь? Чи не велика ціна?

Бесіду вів Володимир БРАДОВ.

Донецьк.

Фотоконкурс!

Інфляція скаче, фотомайстер не плаче

Отже, спеціальна комісія «Голосу України» підбила підсумки нашого фотоконкурсу і, як казав незабутній Леонід Ілліч, «с чувством глубокого удовлетворения» можемо назвати імена переможців.

Додамо лише, що коли фотоконкурс починався, інфляція ще була скромною недосвідченою дівчинною, і розмір премій був відповідним, тобто — як на наш час — смішний.

Нині ж інфляція виросла у безцеремонну базарну бабу, мусимо з нею рахуватися, отож і грошовий еквівалент премій суттєво переглянули.

Премійовані роботи — перед вами. Першу (10.000 купонів) премію здобув Володимир Тарасов з Поліського, що на Київщині (знімок «Прихований посаг»). Другу премію (8.000 купонів) присуджено киянину Іванові Титаренку за знімок «Зазирнуло сонце у моє віконце». Є три третіх премії (по 6.000 купонів), їх отримали Богдан Приймак з Києва («Незнайомка»), Микола Білоус з Черкас («У міському парку або Добра рука») та Євген Біленький з Донецька («Дует»).

Заохочувальні премії — по 2.000 купонів — отримали Степан Ткачук з Рівненщини та кияни Семен Хорошко і Валерій Гришаков.

Експрес-інформація

ДО ІРАКУ ПРИБУВАЮТЬ ІНСПЕКТОРИ. ЗНОВУ

Група інспекторів ООН прибула до Багдада. Згідно з умовами перемир'я, підписаного ще наприкінці війни в Перській затоці, представники ООН контролюватимуть знищення Іраком хімічної зброї та обстежуватимуть промислове обладнання, на якому можливий випуск ядерних компонентів.

НАСЕЛЕННЯ ТКВАРЧЕЛІ ОТРИМАЄ ДОПОМОГУ

Підготовчу роботу для доставлення гуманітарної допомоги населенню абхазького міста Ткварчелі завершено оперативною групою Державного комітету по надзвичайних ситуаціях Росії. Блокованим від зовнішнього світу жителям Ткварчелі буде доставлено муку, цукор і масло. Грузія дала згоду на доставку допомоги російськими цивільними літаками.

НАРОД І ПРЕЗИДЕНТ ЄДИНІ

Зустріч представників американської громадськості з президентом Б. Клінтоном відбулася в Білому домі. Дві з половиною тисячі присутніх громадян були відібрані за допомогою спеціальної лотереї, у якій брали участь більш як 80 тисяч чоловік.

«ПОЧАЛАСЯ НОВА ЕРА

в історії багатовікових грузино-іранських відносин»,— заявив Голова Держради Грузії Е. Шеварднадзе після повернення з Ісламської Республіки Іран, де він перебував з офіційним візитом. Шеварднадзе повідомив журналістам, що під час його візиту грузинська та іранська сторони підписали 17 документів, у тому числі Політичну декларацію та меморандум між парламентами Грузії й Ірану.

НІМЕЧЧИНА І ФРАНЦІЯ ПОДАЮТЬ ПРИКЛАД

Докласти більше зусиль для досягнення тіснішої європейської інтеграції закликали Президент Франції Ф. Міттеран та Канцлер Німеччини Г. Коль. Виступаючи в Бонні на церемонії, присвяченій 30 річниці підписання франко-німецького договору про співробітництво, обидва лідери висловили сподівання, що Маастрихтський договір вступить у силу нинішнього року

РАХМОНОВ РАДИТЬСЯ З ЄЛЬЦИНИМ

Зустріч Президента Росії Б. Єльцина і глави парламенту Таджикистану Е. Рахмонова відбулася в четвер в Москві. Зустріч проходила за зачиненими дверима. Однак стало відомо, що російський Президент обіцяв надати допомогу Таджикистану в нормалізації життя й висловив задоволення тим, що нове керівництво прагне покласти край міжусобицям і стабілізувати ситуацію.

МАБУТЬ, НЕ ВІДМОВИТЬ

Так вважав лідер Нахічеванської автономної республіки Г. Алієв, звернувшись до новообраного американського Президента з проханням надати гуманітарну допомогу його автономії.

У посланні Б. Клінтону Г. Алієв повідомляє про тяжку ситуацію в регіоні, який уже вісім місяців перебуває під економічною блокадою з боку Вірменії.

НАГІРНИЙ КАРАБАХ. ТРИВАЮТЬ БОЇ

За повідомленням міністерства оборони Азербайджану 20 січня було збито три вертольоти Вірменії, які здійснювали ракетний обстріл населених пунктів в північній частині Карабаху. Повідомляється, що в цьому регіоні вірменська сторона намагається організувати наступ на населений пункт Венглі. В ніч з 20 на 21 січня вірменські сили здійснили інтенсивний обстріл з установок «Град» міст Агдам і Фізулі. Серед населення міст є жертви.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Подія тижня: коментар спецкора відділу зарубіжної інформації

«ТОМАГАВК» СТАЄ БУМЕРАНГОМ

Наступництво — справа складна, особливо, що стосується державного керівництва. Новий Президент Сполучених Штатів вступив на свій пост під подвійну канонаду: салюту на його честь і розривів американських крилатих ракет поблизу іракської столиці Багдада. Чим закінчується перший і що чекає після цього Б. Клінтона, відомо. Чого чекати від другого, нині важко сказати. Бо випущені ракети здатні не лише відхилятися від курсу. Наслідки їх розривів інколи бувають непередбачуваними.

Як прокоментувала останні події в зоні Перської затоки американська газета «Філадельфія інкуайрер», «перед Б. Клінтоном постане та сама проблема, що й перед Д. Бушем — будь-що стримувати С. Хусейна або знайти шлях скинути його». Схоже, все ж таки новообраний президент США надає перевагу першому варіанту.

Два роки тому після видворення агресора з Кувейту здавалося, що «каральний меч» проти агресора знайдено і необхідно лише тримати його відточеним. Однак недавні ракетні і бомбові удари по військових об'єктах Іраку вже не мали того ефекту, тут не йдеться про руйнування та кількість убитих і поранених. Можна сказати, що силовий тиск на багдадський режим виявився теж неефективним. Результат бомбардувань був досить неочікуваним, якщо не враховувати того, що все неждане має свої закономірності.

Справді, віддаючи наказ про обстріл крилатими ракетами «Томагавк» об'єкта поблизу Багдада, тепер уже колишній американський Президент Д. Буш, мабуть, не розраховував, що це викличе не лише негативну реакцію тих арабських держав, які раніше мовчки підтримували політику США в регіоні, а й певне нерозуміння навіть серед союзників. Реакцію перших можна зрозуміти: політика політикою, а від осколків американських бомб гинуть брати-мусульмани. Та й деякі з арабських лідерів бачать у сусідньому Ірані більшу небезпеку світу в майбутньому, розглядаючи Багдад як буфер перед Тегераном. До того ж сюди слід додати проблеми з 400 палестинцями, депортованими нещодавно Ізраїлем. На це натякав, зокрема, лідер ОВП Я. Арафат, коли звинувачував Захід у використанні подвійних стандартів у своїй міжнародній політиці. Мовляв, вимагаючи виконання резолюцій ООН щодо Іраку, не забувайте про такі рішення і щодо Ізраїлю.

Що говорити про арабські держави, коли навіть антиіранська коаліція завагалася. Якщо напередодні повітряні сили Франції прикривали американських колег під час бомбардування зенітних комплексів на півдні Іраку, то ракетний удар викликав у французького керівництва сумніви у приводу доцільності подальших військових дій. Такий крок офіційного Парижа можна пояснити тим, що він відчув наростаючу напруженість серед арабських країн після попередніх ударів і ймовірність у разі подальшої підтримки американців втратити свій традиційний вплив на Близькому Сході. Та й в Англії, хоча сам Прем'єр-міністр Д. Мейджор схвально відгукнувся про акцію американських військ, опозиційна лейбористська партія критично оцінила наслідки ракетного обстрілу. Тобто складається враження, що Захід не поспішає бути втягненим ще в одну війну з Іраком. На західних лідерів насідають як свої внутрішні, так і загальноєвропейські проблеми (зокрема югославський конфлікт) і вони хочуть зосередити свою увагу саме на них.

Серед тих, хто висловив сумнів у доцільності подальших військових дій у зоні Перської затоки, була й Росія. Саме вона як постійний член Ради Безпеки ООН висунула вимогу обговорити ситуацію, яка склалася на ірако-кувейтському кордоні. Та чи не очікує на чергове рішення Ради Безпеки така сама доля, як і попередніх? Як відомо, Багдад не виконував їх, що й стало приводом для нальотів американської авіації і ракетного удару. Отже, коло знову замкнулося, все звелося до того, з чого починалося, — своєрідний ефект бумеранга.

Тобто, враховуючи певні зміни настроїв союзників США по антиіракській коаліції, криза у Перській затоці бачиться в першу чергу як питання двох — Сполучених Штатів й Іраку. Можна передбачити, що з іракського боку продовжиться «гра в згоду» із світовим співтовариством. Багато важливіше, на мою думку, яку позицію в цій ситуації займе нова американська адміністрація. Не виключено, що саме це значною мірою визначить, чи буде спокій в регіоні. Все ж на відміну від свого попередника, сьогоднішній господар Білого дому, судячи з його заяв, займає не таку категоричну позицію, як Д. Буш, котрий називав С. Хусейна «особистим ворогом». Б. Клінтон готовий подати іракському лідеру «оливкову гілку», якщо останній буде «цяцяхлопчиком» і виконуватиме рішення ООН.

Сергій ДАНИЛЕНКО.

На знімку: запускати «томагавки» як останній аргумент полюбляв Д. Буш. Тепер слово за Б. Клінтоном.

У парламентах світу

Протистояння: СПІКЕР ПРОТИ ПРЕЗИДЕНТА

Пристрасті в молдовському парламенті розгорілись не на жарт. Заява Президента М. Снєгура, зроблена 24 грудня з приводу «руйнування державності Молдови та необхідні в цьому зв'язку всенародного референдуму», викликала різкий протест опозиції.

Хоч як дивно, її очолив глава парламенту республіки А. Мошану. Він висловив свою повну незгоду з позицією Президента, бо, за його словами, проведення референдуму, який має «антирумунський характер», означало б поворот до Росії. Підписання М. Снєгуром алма-атинської угоди, вважає А. Мошану, «говорить про те, що Молдова входить у сферу впливу Росії», яка диктує співдружності незалежних держав свої умови. Голова молдовського парламенту запропонував прийняти документ; в якому ще раз визнати 14-у армію, розквартировану в Молдові, за «окупаційну», а Придністров'я — за зону її впливу». При цьому він висловив надію на підтримку демократичних сил Росії, України й Білорусі і закликав найближчим часом ратифікувати двосторонні міждержавні договори з цими державами.

Тим часом орієнтація опозиційних сил на Румунію відштовхнула від них більшу частину парламентаріїв. Три депутатські клуби, що складають парламентську більшість запропонували проект постанови, де схвалюється заклик Президента до проведення референдуму. Запитання, на яке в цьому разі запропонують відповісти молдовським громадянам, — їхнє ставлення до статей Конституції країни, які визначають Молдову як незалежну, єдину й неподільну державу. Змінити статус країни в подальшому, згідно з проектом, зможе тільки народ через референдум. Це аж ніяк не влаштовує опозицію, котра продовжує заявляти, що народ погано розуміє ситуацію, і тому радитися з ним нині не слід. У разі проведення референдуму карта опозиційних сил швидше за все буде бита, а ідея возз'єднання двох румунських держав на ближче десятиліття похована. Розуміючи це, фракція Народного фронту і Президія парламенту всіляко стараються відтягти, а затим і зовсім зняти з порядку денного питання про референдум.

20 січня проект, запропонований парламентською більшістю, не пройшов: для перемоги прибічників Президента М. Снєгура не вистачило лише одного голосу. У парламентських стінах розгорівся скандал із взаємними звинуваченнями. І все це аж ніяк не в найкращих виразах. Заявивши Президії про фальсифікацію результатів голосування, депутати трьох клубів залишили зал. Розкол стався.

Подальша робота сесії неможлива через відсутність кворуму. Чи підуть на перемир'я з опозицією депутати, які стоять на позиції Президента, — покаже час. Якщо точки дотику не будуть днями знайдені, парламентові нічого іншого не залишиться, як розписатися у своєму безсиллі й оголосити нові парламентські вибори.

Світлана ЧАЛА.

Кишинів.

Напередодні виборів

ЗВЕРНЕННЯ

Тимчасового Повіреного у справах Литовської Республіки в Україні пана Віргіліюса КОРІЗНИ до громадян Литовської Республіки

Дорогі співвітчизники!

Як вам, мабуть, уже відомо, 14 лютого цього року в Литовській Республіці відбудуться президентські вибори.

Це дуже важлива подія в житті нашої держави, бо більш як через 50 років настає момент, коли Литва знову постане як незалежна президентська республіка, коли Литві та її людям присягне Президент, обраний своєю нацією. І лише від усіх нас залежить, якого Президента ми матимемо.

Ви, литовські сини та доньки, проживаєте далеко від своєї Батьківщини. Але якщо ви є громадянами Литовської Республіки, то участь у виборах Президента — ваш прямий обов'язок. Тому прошу всіх громадян Литви, які проживають або перебуватимуть у період виборів в Україні, до 27 січня цього року звернутися до Посольства Литовської Республіки у Києві для внесення їх до списків виборців та отримання повної інформації про кандидатів на пост Президента Литовської Республіки.

Наша адреса: місто Київ, вул. Кутузова, 8. Телефон та факс 295-49-67.

Чекаємо на вас у нашому Посольстві.

Панорама

БІЛЬШОВИКИ ПІД ЗЕЛЕНИМ ЗНАМЕНОМ

НА СЦЕНУ ВИХОДЯТЬ ПОЛЬОВІ КОМАНДИРИ

Як гриби стали рости загони бойовиків. У стані проісламських сил пролунали імена таких польових командирів, як Джума Буйдоков, Мулла Абдугафор, «генерал» Киємиддін (невелике перебільшення у званні — насправді він сержант, якщо вірити деяким даним). У самому Душанбе з'явилися досить сильні формування товариства «Лалі Бадахшон», які складалися з памірців. В єдину структуру всі вони не були об'єднані, хоч такі спроби робилися. Наприклад, у вересні минулого року з'явилося об'єднання «Молодь міста», яке й скинуло з президентського поста Рахмона Набієва. Операцію, до речі, було проведено в кращих традиціях матроса Железняка — захопивши Президента в аеропорту, «молодь» примусила його під дулами автоматів зректися влади. Демократи на той момент визнали за краще заплющити очі на явне порушення закону.

На противагу ісламістам і їх союзникам — бойовикам памірських угруповань почали створювати свої збройні загони і кулябці. Їх очолили Лангарі Лангарієв, Рустам Абдурахімов та інші польові командири, підпорядковані Сангаку Сафарову. На початку осені минулого року, спільно з ополченцями з Гіссарського і Регарського районів кулябці створили Народний фронт.

Бойові дії між протиборствуючими сторонами розгорнулися в основному у колишній Курган-Тюбинський області (зараз, за наполяганням кулябців, її об'єднано із колишньою Кулябською в одну — Хатлонську), а також у передмістях і на вулицях таджицької столиці. За шаленістю і жорстокістю обидві сторони варті одна одної. До грудня, проте, воєнна перевага була на боці кулябців. Під їх сильним впливом було сформовано новий уряд, до складу якого увійшло чимало колишніх функціонерів компартії. 10 грудня загони Народного фронту разом із спецбатальйоном МВС і силами Комітету національної безпеки увійшли до Душанбе.

Таджикистан став першим регіоном колишнього СРСР, де ісламські сили зазнали воєнно-політичної поразки, констатувала газета «Вахдат» («Єднання»), яка виходить у Москві й віддзеркалює інтереси ісламських сил.

СУСІДИ: АБО ДРУЗІ, АБО...

В Душанбе після грудневих змін помітно частіше почала лунати узбецька мова: у приміщенні парламенту, в кабінетах Міністерства внутрішніх справ і просто на вулицях, патрульованих нарядами міліції. На перший погляд, нічого в тому дивного нема, адже в Таджикистані з 5 мільйонів жителів майже мільйон — узбеки. Проте це насторожило багатьох спостерігачів і навіть дало привід ряду західних інформаційних агентств твердити, що відбувається «посилення узбецького впливу в Таджикистані». Поживу для таких розмов давала велика кількість військової техніки, одержаної нинішніми урядовими силами із сусідніх держав. Коли ж під час боїв з проісламськими формуваннями у передмісті Душанбе було збито узбецький вертоліт, докази, як то кажуть, були очевидні.

Але ось офіційна інтерпретація:

— Мова не йде про втручання однієї держави у справи іншої. Все відбувається в рамках двосторонніх домовленостей на законній підставі,— сказав в одному з інтерв'ю новий міністр внутрішніх справ Якуб Салімов. Він підкреслив, що частину бетеерів, стрілецької та іншої зброї було поставлено з Узбекистану у відповідь на прохання таджицького керівництва. Офіційними каналами розв'язували й питання про те, щоб узбецькі ППО взяли на себе охорону повітряного простору Таджикистану.

Новий міністр, як і інші його колеги в нинішньому складі уряду, волів більше говорити про втручання сусідів з півдня. Афганські вертольоти й літаки порушують кордон. Звідти йде потік зброї. Є факти висадження моджахедів на «нашу» територію. За даними прикордонників, відмічено випадки доставки сюди великих партій валюти з більш далекого зарубіжжя для підтримки таджицьких ісламістів.

Хоч би як там було, та стає помітним, що нинішнє таджицьке керівництво орієнтується на Ташкент багато більше, ніж на Тегеран. За досвідом Узбекистану, нова влада застосувала найрішучіші заходи для наведення порядку, використовуючи для цієї мети силу зброї. Яким буде ефект? Чи не постане знову загроза збройних сутичок? Відповідь на ці питання залежить від багатьох зовнішніх і внутрішніх чинників: наскільки міцною буде позиція фундаменталістів у сусідніх країнах, які сили прийдуть до влади в Росії, як йтимуть справи в економіці самого Таджикистану і навіть від того, вдасться чи ні повернути з Афганістана таджицьких біженців, які можуть стати активним середовищем для формування антиурядових угруповань.

БОРОТЬБА ЗА УМИ ТРИВАЄ

Встановлення режиму жорсткої влади не призвело, однак, до офіційної заборони жодної з політичних партій, включаючи ісламську. Треба думати, боротьба за уми й душі триватиме. Велика вірогідність того, що нерідко в цій суперечці буде використано такий випробуваний аргумент, як куля. Надто глибокі наслідки громадянської війни, і надто живучі тут традиції кровної помсти, щоб все заспокоїлось в один день.

...Ще влітку нинішнього року відомий таджицький економіст Джамшед Карімов передрікав розвиток подій у республіці за афганським сценарієм. З приходом до влади нового керівництва цей процес зупинився. Але чи припинився взагалі — ще питання.

Юрій КУШКО.

Душанбе.

P. S. Коли я закінчував цей матеріал, перед вікнами мого будинку пройшла похоронна процесія. Ховали сусіда-таджика, вбитого напередодні. «Вина» його полягала в тому, що в березні минулого року він начебто надав притулок у себе вдома родичам, які брали участь у мітингу ісламської опозиції на площі Шахідон. Офіційні представники відмовляються підтвердити факти подібних розправ над своїми супротивниками. Та надто вже багато таких фактів, щоб можна було їх приховати. Схоже, що на цьому витку історії став у пригоді досвід матроса Железняка.

* * *

«До «вільної держави я повернусь пізніше...». (К. Маркс. «Критика Готської програми») Повернувся...

(Закінчення. Початок читайте в «ГУ» за 22 січня 1993 року).

На знімку: вітрина книжкового магазину в центрі Душанбе після чергових збройних сутичок.

Фото Віктора СЛЬОЗКА.

Стій! Хто йде!

ПРИЙШОВ У ГОСТІ? ВИВЕРТАЙ КИШЕНІ...

Уявіть: вас запросили в гості. І коли ви у піднесеному настрої прийшли до хазяїв, щоб розділити з ними радісну подію, вас попросили вивернути кишені і гарненько обшукали із застосуванням спеціальних пристроїв. Що ви зробите!

Звичайно, відчуєте, що ваш настрій зіпсувався і ви ображені, бо принизливішої процедури для будь-якої людини не придумати. І, мабуть, одразу залишите дім господарів, які, потурбувавшись про власну безпеку,

Саме це сталося у посольстві Сполучених Штатів Америки, до якого пан посол запросив багатьох гостей з приводу інавгурації Президента США Б. Клінтона. Біля дверей їх вишикували у чергу, запропонували у передпокій заходити лише по двоє і ретельно обшукали. Не думаю, що серед гостей були терористи або київські рекетири. Їх, мабуть, до американського посольства не запрошували. В гості до пана Попадюка йшли народні депутати, дипломати, журналісти, громадські діячі, яких добре знають в Україні, у Києві. І раптом... обшук кишень.

Звичайно, правила безпеки існують. І в кожної країни свої. Але, мабуть, усьому людству відоме правило: не довіряєш комусь — не запрошуй його у свій дім.

Щоб уникнути принизливої процедури обшуку, деякі народні депутати, запрошені в гості, прямо на ганку посольства США розвертались і йшли додому.

Одне цікаво: чи знає пан посол, як повелися з його гостями в урочистий для Сполучених Штатів день?

Вл. інф.

З «гарячих» точок

ПЕРЕОЦІНИЛИ СВОЇ СИЛИ?

Понад 1100 американських морських піхотинців буде виведено в найближчі дні із Сомалі й вони повернуться на свою постійну базу в Каліфорнії. Про це заявив на прес-конференції у сомалійській столиці представник американського контингенту полковник Фред Пек.

Два кораблі ВМС США прибули в Могадішо для евакуації особового складу та техніки. Позиції й пункти з розподілу гуманітарної продовольчої допомоги голодуючому населенню, що їх контролюють морські піхотинці, поступово передаватимуть у відання багатонаціональних сил під егідою ООН. Очікується прибуття в Сомалі 900 австралійських солдатів, зазначив Ф. Пек.

Згідно з повідомленнями, Об'єднані Арабські Емірати також направлять 700 військовослужбовців на Африканський Ріг. Нині в Сомалі перебуває десь 25 тисяч американських морських піхотинців та до 11 тисяч солдатів з 20 інших країн. Склад багатонаціональних сил заплановано скоротити до 15—18 тисяч чоловік.

Ф. Пек заявив, що Рада Безпеки ООН ще не прийняла остаточного рішення щодо нових командних структур та їхніх конкретних завдань. Багато хто з політичних оглядачів у цьому зв'язку навіть вважає, що спершу США явно переоцінили свої можливості в здійсненні операції «Відродження надії» і тепер намагаються перекласти весь її тягар, особливо у військовому плані, на світове співтовариство.

Вістки з діаспори

СУТЬ ЗАЛИШИЛАСЯ

Конгрес Антибільшовицького блоку народів (АБН) відбувся наприкінці минулого року в канадському місті Торонто. У ньому взяли участь представники крайових організацій АБН Канади, США, Великобританії, Німеччини і України. Конгрес підбив підсумки діяльності блоку з 1946 по 1992 роки, заслухав повідомлення комісій і переобрав президента та голову Центрального екзекутивного комітету. Крім того, Антибільшовицький блок народів віднині матиме іншу назву: Асамблея блоку народів Європи і Азії за незалежність і свободу (АБН-ЄАНС). Її президентом на новий строк переобрано Славу Стецько.

«ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНИ»

III, IV, V томи англомовної «Енциклопедії України» вийдуть восени цього року. Перші дві книги випущені відповідно в 1984 та 1988 роках. Над цим виданням працюють Наукове товариство ім. Т. Шевченка (Франція), Канадський інститут українських студій при Альбертському університеті, Канадська фундація українських студій.

І В ЦЕРКВИ Є СВОЇ ПРОБЛЕМИ

Традиційний щорічний конгрес «Церква в потребі», в якому взяли участь близько 400 представників церкви з різних країн світу і з України також, відбувся в місті Кенігстайні (Німеччина). Тема цьогорічного форуму: «Християни Європи після політичних змін — які у них сьогодні стосунки?», а один з робочих семінарів мав назву «Християни в незалежній Україні». Під час роботи конгресу розглядалися, зокрема, питання про взаємовідносини на сучасному етапі Російської православної церкви з церквою в Україні, проблеми відродження греко-католицької церкви тощо.

ДОЧКИ-МАТЕРІ...

«Дорослих» підлітків і молоді сімейні пари бере під своє опікування Центр соціальної служби для молоді

— Чи знаєте ви, що в Причорномор'ї, насамперед в Одесі, не відбувається навіть просте відтворення населення? — з такого запитання почала бесіду директор нещодавно створеного обласного Центру соціальної служби для молоді Валентина Гілко. — Істотні корективи — негативні, зрозуміло, — у здатність до відтворення вносять екологічні катаклізми. Але є чинники, так би мовити, суб'єктивні, суто людські — отут і маємо докласти своїх сил та знань.

Що мається на увазі? Хоч би таке: дедалі зростає кількість абортів серед неповнолітніх, що неминуче веде до збільшення кількості безплідних шлюбів, бо перенесена у ранньому віці операція часто-густо позбавляє молоду жінку можливості мати дітей. З одного боку, розмірковують спеціалісти Центру, треба наставляти підлітків, щоб вступали у статеві стосунки лише з досягненням повноліття та укладанням шлюбу. Та є реальність... Отож, слід активніше прилучати молодь до статевої культури, брак якої заважає і молодим сім'ям.

Цим і займаються в Центрі створені тут служби соціально-психологічної й реадаптації та сімейно-шлюбних стосунків. Як? Зрозуміло, що кожний випадок потребує свого підходу. Оскільки бесіди з відвідувачами відбуваються наодинці, я не можу розповісти, як саме той чи інший лікар досягає відвертості, але ж досягає — і люди діляться найінтимнішим...

— Недавно, — розповідає директор,— прийшла молода жінка, щоб подякувати за пораду й допомогу. А що трапилось: ще під час заручин дівчина і юнак отримали можливість користуватися батьківською дачею, де тижнями були тільки вдвох. І, вочевидь, не маючи жодного досвіду адаптації у взаємній любові та статевих стосунках, перенаситилися інтимними втіхами. А після вступу до шлюбу відчули відчуження, почалися взаємні звинувачення. Здалося, що й любов зникла. У розпачі прийшли до спеціаліста служби. Довелося вести тривалі розмови з обома разом і поодинці. Оскільки обоє виявилися студентами і мали їхати на сільгоспроботи, то лікар-психолог Віталій Висоцький порадив їм, зокрема, й таке: обрати різні господарства, щоб «відпочити» одне від одного, осмислити все, що трапилося. Так і зробили. І нині молодята — разом.

Мати справу з молодими сім'ями доводиться й лікарю-сексопатологу Іллі Мільману та гінекологу-контрацептологу Марії Кондратьєвій. Хоча й у дещо іншій площині. До Мільмана, скажімо, нерідко приходять молоді чоловіки, які й хотіли б мати дітей, та не можуть. Причини — різні. Встановлює лікар, бува, й такий діагноз: погано «залікована» венерична чи якась інша хвороба, якою колись страждав пацієнт. Справа, звісно, делікатна, молодий чоловік сподівається одержати допомогу не тільки результативну, а й анонімну. Зробити ж це сьогодні непросто, бо спеціалісти Центру можуть проконсультувати, навіть призначити лікування, а ось лікувати — зась: не надано поки що їм такого права. Та інколи доводиться ризикувати.

— А хіба могла я відправити до жіночої консультації оту 16-річну дівчинушколярку, яка завітала до мене недавно? — перепитує Кондратьєва. — Вона й сюди наважилася прийти лише тоді, коли дійшла до думки про самогубство. Самій довелося й ретельно обстежити пацієнтку, й лікувати її.

Гінеколог - контрацептолог дуже засмучена, що більшість дівчаток-підлітків, та немало й дорослих, з'являються до неї здебільшого не для того, щоб порадитися, як запобігти вагітності, а тоді, коли вагітність настала. Доводиться займатися з'ясуванням взаємин дівчат з партнерами, умовляти батьків, щоб не панікували. І тільки в крайньому разі — направляти-таки на аборти. Тому Кондратьєва, інші спеціалісти Центру ведуть роз'яснювальну роботу всюди, де тільки можуть: у навчальних закладах, гуртожитках, молодіжних клубах, через пресу й телебачення. Читають лекції, проводять групові й індивідуальні бесіди, розклеюють листівки із запрошенням відвідати Центр. І все це не тільки в Одесі, а й у районах області.

— На жаль, — каже Кондратьєва, — прагнучи навчити дівчат користуватися засобами контрацепції, маю пропонувати надто куций вибір їх. Прочитала у вашій газеті, що такі засоби поставила в Україну фірма «Шерінг», і зв'язалася з її офісом у Києві. Сподіваюся щось одержати. Налагоджуємо прямі зв'язки з угорською фірмою.

Є у спеціалістів Центру заманлива ідея — створити власну... загальноосвітню школу молодої матері. Не тільки для того, зрозуміло, щоб навчати там, як поводитися в сімейно-шлюбних стосунках, за вагітності чи при догляді за дитиною, а для того, щоб дівчата, які змушені, ставши вагітними, кидати загальноосвітню школу, продовжили звичайне навчання. Це, вважають, допоможе уникнути багатьох проблем. Зокрема, дасть можливість знижувати кількість абортів, усувати стресові ситуації, зменшувати кількість бездітних молодих сімей.

Та здійснити замислене не так просто. Бо Центр досі не має єдиного приміщення, його служби розкидані по всьому місту, часто працюють у досить скрутних умовах. Уже не перший місяць точаться в Одесі балачки про те, що добре було б виділити під Центр приміщення не лише із зручними кімнатами для приймання відвідувачів, а й з відеосалоном, а також баром і дискотекою, де молодь могла б просто відпочити, поспілкуватися. Однак місцева влада, яка для власних потреб, для комерційних структур місце знаходить, Центру соціальної допомоги молоді нічого більш-менш пристойного ніяк не запропонує.

— Ви не уявляєте, як це заважає у роботі, — бідкається директор Центру. — Адже часто відвідувач потребує консультації кількох спеціалістів, скажімо, соціолога і юриста, психолога і нарколога, які в інтересах справи мають відбутися одна за одною. Але ланцюжок рветься, бо спеціалістів розділяють кілометри, долати які в людини немає часу.

Завершуючи розповідь на такій сумній ноті, сподіваюся, що місцева влада перейметься проблемами Центру: адже він взяв на себе те, що сама вона не бере, — турботу про молодь, кинуту сьогодні напризволяще.

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент «Голосу України».

Одеса.

Cito

У грудні минулого року в Києві проходила перша наукова конференція «Профілактика СНІДу в Україні». Після завершення її роботи наш кореспондент зустрівся із завідуючим відділом Інституту молекулярної біології і генетики АН України, заступником голови Національного комітету боротьби із захворюванням на СНІД при Президенті України В. Кордюмом і попросив відповісти на кілька запитань.

Віталій КОРДЮМ:

«ВСЕ НАСЕЛЕННЯ В ГРУПІ РИЗИКУ...»

— Віталію Арнольдовичу, за розпорядженням Президента України у вересні минулого року було створено Національний комітет боротьби із захворюванням на СНІД. Що вже вдалося зробити?

— Говорити про успіхи рано. Ми почали займатися цією проблемою набагато пізніше від інших країн. Не було соціального замовлення. Тільки з другої половини 1987 року Міністерство охорони здоров'я СРСР дозволило Україні діагностувати СНІД. Спеціалістів, які мали б досвід такої роботи, одиниці. Більшість учених проводила дослідження своїх тем із приписком «стосовно до СНІДу». Менш як рік діє Національна програма боротьби з захворюванням на СНІД і почато фінансування наукових робіт. В цьому році наша програма повинна пройти експертизу Всесвітньої організації охорони здоров'я і інтегруватися у світову науку.

— На конференції було повідомлено, що в Україні обстежено на предмет можливого захворювання на СНІД близько 25 мільйонів чоловік. Наскільки реальна ця цифра?

— Я не можу ні підтвердити, ні спростувати цю цифру. Ці дані наводить Міністерство охорони здоров'я України. Але якщо навіть діагностування пройшли всі 25 мільйонів чоловік, одержані дані можуть бути помилковими.

— Чому?

— Центри з діагностики для виявлення заражених вірусом імунодефіциту використовують імуно-ферментний метод. Він розроблений і широко використовується за рубежем. Але системи, що застосовуються в Україні, низької якості.

Крім того, у нас аналіз епідеміологічних і деяких експериментальних даних дає підстави припустити, що в Україні є своя, особлива популяція вірусів імунодефіциту людини.

— На чому грунтується такий прогноз?

— По-перше, більше половини інфікованих не належать до відомих груп ризику, для 16 процентів інфікованих взагалі не вдалося встановити джерело зараження. По-друге, за світовим досвідом у 25—33 процентів хворих на СНІД розвивається саркома Капоші. З виявлених в Україні хворих на СНІД — усього 12 чоловік — тільки в одного вона розвинулася. У кількох же хворих саркомою Капоші вірус імунодефіциту не виявили. По-третє, поведінка вірусу в клітинах пода організмом має свої особливості, відмінні від тих, що описані за рубежем.

— Виходить, що все населення України входить до групи ризику? Чим це викликано?

— Послабленням імунної системи. Тут позначаються усі чинники: екологічний, біологічний, соціальний, економічний та ін. За ступенем навантаження всього недоброго на людину Україна, мабуть, не знає рівних у світі. Треба пам'ятати, що в нас складний епідеміологічний стан в цілому, а не тільки навколо СНІДу. І перший тривожний дзвінок — це облисіння і дітей у Чернівцях. Адже дотепер так і не встановлено причини захворювання. Представники Світової організації охорони здоров'я висловили припущення, що вона має біологічне коріння. І якщо це нова хвороба, новий збудник, треба багато років і найвищий рівень медицини, щоб встановити її. Нашій же медицині марлі і вати не вистачає...

— Якщо у нас можлива особлива популяція вірусу імунодефіциту, то зарубіжна діагностика, мабуть, не завжди підходить?

— Це питання потребує спеціального вивчення. Але роботи зі створення власних діагностикумів ведуться. Уже в цьому році ми сподіваємося одержати позитивний результат.

— Чи достатньо спеціалістів для проведення діагностики?

— Потребує поліпшення підготовка медичних кадрів для роботи з інфікованими і хворими на СНІД. Сьогодні таких спеціалістів в Україні готує тільки Київський інститут удосконалення лікарів, фінансові, організаційні та інформаційні можливості якого дуже обмежені.

— На конференції також наводилися цікаві результати, одержані у сфері створення засобів профілактики і лікування СНІДу.

— Тут роботи проводяться у двох напрямах. Перший — розробка принципово нових технологій лікування і профілактики, заснованих на концепції про внутріклітинний імунітет. В цьому році планується перевірити такі технології на клітинах людини, інфікованої вірусом імунодефіциту.

Другий — хімічний і біотехнологічний синтез нових лікувальних препаратів. Кілька десятків потенційно перспективних препаратів уже готові для досліджень. Однак відсутність клітинних ліній, які містять вірус імунодефіциту людини, не дає можливості розпочати дослідження. Поки що доводиться нові препарати для біологічних випробувань передавати за кордон.

В Україні одержали й почали використовувати перший свій препарат проти СНІДу. Проходить клінічні дослідження інтерферон альфа-2. Його застосування на рих на саркому Капоші дало позитивний результат.

— Чи налагоджується співробітництво з ученими інших країн?

— Оскільки в нас немає належного досвіду, дуже важливо інтегруватися у світову науку. Не можна ж постійно винаходити велосипед. Ми сьогодні відчуваємо гострий інформаційний дефіцит. У світі видається близько 10 тисяч медичних журналів, до нас доходить не більше як десять. За рубежем організовуються комп'ютерні конференції з проблем СНІДу, між дослідниками працює комп'ютерна пошта. Для нас банк даних з цієї проблеми поки що закритий: нема коштів.

Учені розуміють, що справитися зі СНІДом — цією чумою XX століття — самотужки нікому не вдасться. Тому шукають контактів.

— Як ви оцінюєте підсумки наукової конференції «Профілактика СНІДу в Україні»?

— Конференція змогла виявити недоліки й переваги проведених досліджень, у сфері яких повністю відсутні роботи. Нам належить зробити істотну переорієнтацію багатьох досліджень і почати підготовку до формування нової програми.

Володимир ТАРАСЕНКО.

Це так природно — музика і час

«НАЦІОНАЛЬНА ОПЕРА»: ФАНТОМ ЧИ РЕАЛЬНІСТЬ

МИЛЬНА БУЛЬБАШКА

Багатьох моїх колег цікавить питання: що означає епітет «національний», за здобуття якого так завзято змагаються наші художні колективи? Це їх національний склад? Національна аудиторія? А, може, національний репертуар? Чи все разом? Не так давно — і з тією ж енергією — подібна боротьба точилася за епітет «академічний». Тож звання «національний» — новий критерій якості? Новий, вищий ступінь у творчій ієрархії?

Ось і дирекція Київської опери добилася бажаного звання: театр імені Т. Г. Шевченка став «національним», залишивши далеко позаду решту театрів України. Вони тепер просто «академічні» чи тільки «державні», а, отже, чи то не дуже високого класу, чи то не мають стосунку до національної культури. Ох, не можемо ми без «перехідних знамен» та соцзмагань! Лише вигадуємо для всього цього нові назви...

Отже, з'явився новий «знак якості»... Що ж, саме час поговорити про якість, тим більше, що й матеріал для роздумів є — недавній фестиваль оперних спектаклів за творами українських композиторів.

Скажу одразу, що фестиваль виявився величезною мильною бульбашкою, котра лопнула ще до початку самої [illegible]. Здорова цікавість, яка [illegible]но непокоїла і любителів, і музикантів-професіоналів: а що ж маємо в оперному багажі української культури, крім «Наталки Полтавки», «Запорожця за Дунаєм» й «Тараса Бульби», так і не була задоволена. А надії, що з'явилися, зав'яли при першому ж погляді на фестивальну афішу: все ті ж «Наталка», «Запорожець», «Тарас»... Тоді, можливо, нові прочитання? Постановочні сенсації? Акторські відкриття? Проте й тут — похмурість стереотипу...

Звичайно, найменше в цьому винен Театр «Дружба», який узяв на себе організаційну сторону фестивалю. Плачевний стан музичного театру в Україні — факт відомий. Але одна справа — «роздрібне» знання, що грунтується на окремих і, можливо, нетипових постановках, й інша — ось таке «оптове» знайомство з **кращими** (так у всякому разі охарактеризував принцип відбору спектаклів тодішній заступник міністра культури В. Гнатенко). В результаті фестиваль перетворився по суті на широкий прилюдний показ тяжкої недуги нашої оперної справи. Так лікарі демонструють на своїх симпозіумах особливо «цікаві випадки», звичні хворі не соромляться й навіть трішки пишаються своєю «винятковістю». Не соромився й театр.

УБИВСТВО ЖАНРУ

Не торкаючись усіх «больових точок» (їх немало), зупинюся на двох: репертуар та режисура.

Чому репертуар? Тому що оперний театр починається не з вішалки, а з репертуару. Афіша — не просто парадне обличчя театру, це міра його повсякденної роботи, індикатор його творчої політики чи — доказ її відсутності. При першому ж погляді на національну афішу нашого «національного театру» слухач, справжній любитель музики матиме право зробити висновок, що нинішні українські композитори **опер не пишуть.** До речі, один з організаторів фестивалю на запитання, чому до програми не увійшли сучасні твори, простодушно відповів: «А хіба вони є?» І слухач матиме право пред'явити рахунок українській опері, наприклад, від українського симфонізму, де, без перебільшення, подією світового значення стали симфонії В. Бібіка, Б. Буєвського, В. Сильвестрова, Є. Станковича.

А опера? Поруч з нинішньою українською симфонією вона має дрімучо-традиційний вигляд. У жанровому пейзажі, який уже змінився, вона виділяється своєю незмінністю, непохитною вірністю ідеалам вікової давності. Але ж на порозі стоїть XXI сторіччя! Що новому тисячоліттю подарує українська опера?

Та не спішіть засуджувати композиторів: винуватець такої ситуації застою — тільки театр. І в зміні її він, очевидно, взагалі не зацікавлений. Інакше як пояснити, що театри досі не зажадали (хоч і написані здебільшого на їхнє замовлення) — «Біг» В. Бібіка, фолькоперу Є. Станковича «Цвіт папороті», серію чеховських опер Ю. Іщенка, Л. Грабовського, В. Зубицького, останні опери Ю. Мейтуса, понад десяток опер В. Губаренка...

Дух забиває — якою цікавою могла б бути національна оперна афіша українського театру! І нехай би в ній було все — і зухвало нове, і традиційне (вони взаємно потрібні), нехай буде змагання творчих напрямів. Нехай навіть потрапить посереднє, адже в такому оточенні — при відновленому екологічному балансі — воно вже не процвітатиме.

Але театр старанно випрямляє траєкторію розвитку української опери. Його байдужість до національного мистецтва, зручне для нього рутинне існування призводить до насильницького перекриття жанрового річища. Яких оперних композиторів позбудеться — і вже позбулася — Україна! Тут треба мати справді титанічну витривалість, непохитну віру в своє мистецьке призначення, щоб витримати цю жорстоку боротьбу з обставинами і, незважаючи ні на що, не зрадити жанр. Поки я можу назвати тільки одного такого композитора — Віталія Губаренка.

Звісно, рух жанру не припиниться, і поки опера має своїх лицарів, нитка пошуку не перерветься. Та коли ж нарешті цей процес стане почутим і побаченим? На фестивалі єдиним спектаклем, що виконував «план» у пункті «сучасність», була опера Ю. Мейтуса «Украдене щастя» в постановці Львівського театру, написана понад 30 років тому. Ціною зусиль ентузіастів вдалося включити до програми **концертне** виконання (хор та оркестр радіо й ТБ) **скороченого** варіанта нової опери В. Губаренка «Згадайте, братіє моя» за Т. Шевченком. І цей прорив до слухача бодай одного твору (з півсотні існуючих) сприймався як перемога.

Практично все двадцяте століття української опери випало з поля зору українських театрів. Картина трагічна й страшна. Жодна держава не має подібних прикладів «вбивства» одного з провідних жанрів свого національного мистецтва. Ми звично обурюємося тим, що М. Лисенкові не довелося почути свого «Тараса» на сцені. А тепер скільки композиторів переживають ту ж драму!

НІЧНІ ЖНИВА НА СЦЕНІ

Облишмо проблеми репертуару з усіма «клятими запитаннями» (порушеними тут лише в аспекті національному) і перейдімо до режисури. Може, хоч у цьому пощастило — якщо не сучасним авторам, то класиці — своїй та зарубіжній? Марні надії — тут усі урівнені у «правах».

Складається враження, що у більшості наших оперних режисерів відсутня концепція **оперного** спектаклю. Що вони ставлять? Авторську партитуру? Лібретто? «Внутрішню» дію («життя душі», розкрите в музиці) чи фабулу? Подієву чи етнографічну побутову канву? У більшості постановок опера лише вдає з себе театр. Спектаклю як дійства передусім **театрального** — нема, і його звично «вивозять» або оркестр, або співаки. Зі сцени ж віє неймовірною нудотою. Стереотипний набір міміки й жестів, наївність засобів, кволість й одноманітність сценічного малюнка і у солістів, і у хористів. У всьому цьому явна режисерська «занедбаність» акторів. Слухаєш музику — в ній живе й страждає людська душа, нуртують пристрасті, а на сцені ці колізії ніяк не виявляються. Як, наприклад, у спектаклі Львівського театру «Украдене щастя» із нудно-тягучим темпоритмом (постановник — Ф. Стригун). Чи може слухач перейнятися напруженістю драми Франка-Мейтуса, якщо Михайлові Гурману й «дівчині, яку він кохає» (з програмки) — далеко за 50, а Миколі Задорожному й зовсім десь під 80! И тому якось не віриться у палкі молоді почуття, що зав'язали долі героїв у трагічний вузол. Не рятують становище й такі сильно діючі засоби, як заламування рук та непритомність, «прописані» режисером Ганні. Жінки Країни Рад, котра шліфувала нас 70 років, не вміють зомлівати (не вийшла непритомність й у Насті в «Тарасі Бульбі»).

Любов до «цікавої режисури», мабуть, стійка риса «почерку» Д. Гнатюка. Усі пам'ятають, як «не пощастило» знаменитому хорові поселян у «Князі Ігорі». За волею режисера він звучав «за кадром». На сцену у цей час виходили якісь дядьки й починали зводити щось невідоме (на зразок помосту для штангістів). Це будівництво викликало жвавий інтерес і Ярославни, котра була на сцені, й публіки, що вгадувала, що б це могло бути. Хор, який ледь доносився з-за куліс, ніхто, звісно, не слухав: не до цього було.

А в інших випадках — навпаки — глядачі ставали свідками повного режисерського невміння мотивувати сценічну поведінку персонажів. У «Тарасі Бульбі» (Київ, режисер Д. Гнатюк) Настя з усім нетерпінням згорьованого материнського серця чекає синів. І ось вони приїхали, мнуться біля порога. А Настя чомусь не кидається до них, а спочатку обговорює цю подію з сусідками. За «Тараса Бульбу» особливо прикро: розбіжність музичного та зорового рядів разюча! У музиці — піднесеність і щедрість почуттів, високий політ над звичайністю, побутом, а сценічна фальш усе заземлює. У музиці — романтизм, на сцені — соцреалізм, занадто приправлений етнографізмом.

Дилетантський рівень сценічної інтерпретації «Тараса» такий, що спектакль не може врятувати навіть палка, підвищено-емоційна «мова» оркестру.

БЕЗ НАДІЇ — СПОДІВАТИСЬ!

«Та що це все так чорно?!» — вигукне читач. Світлі барви, звичайно, знайдуться. У понад віковій історії київської опери, яка завжди відрізнялася високим «вокальним цензом», є чудові сторінки, пов'язані й з видатними режисерами, і яскравими співаками, й неординарними спектаклями. У пору С. Турчака театр славився своїм оркестром; на чолі хору й нині стоїть чудовий музикант, професіонал високого класу Л. Венедиктов; у режисерському корпусі є міцні майстри. Творчо вдалими були постановки «Абесалома і Етері» Паліашвілі, «Катерини Ізмайлової» Шостаковича (визнана автором кращою з усіх бачених, режисер — І. Молостова), «Орфей і Еврідіка» Глюка (за участю німецьких колег). Зберігся в репертуарі «Фауст» (постановник — І. Молостова) з цікавим рішенням ролі Мефістофеля: його функція «режисера» всіх подій, прихована від очей інших персонажів, ясно сприймається глядачем.

Та відсутність у колективу усвідомленої традиції істинної театральної культури, високого смаку, що має задаватися головним режисером, неминуче позначиться навіть на гарних спектаклях, якщо вони вже зношені часом. Така доля спіткала й «Катерину Ізмайлову», що прожила на київській сцені понад 20 років.

Доля вистав-довгожителів узагалі завжди трагічна. Поставлені в естетиці свого часу, вони випадають з контексту іншої епохи. Таким анахронізмом сприймаються на сцені київської опери «Хованщина» та «Борис Годунов», бо не відповідають нинішньому знанню про творчість Мусоргського.

Завзяте збереження в репертуарі запорошених часом спектаклів — ще одне свідчення консервативної політики театру. Ось тут і змикаються проблеми репертуару й режисури. «Затерта» афіша з хрестоматійним набором назв дає можливість театру спокійно й ліниво існувати. І навпаки — не «заспівані», нові твори, що не засмічені постановочними штампами, дають простір для власного пошуку. Історія показує, що коли будь-який театральний колектив зважується зійти з протореного шляху, народжується подія. Для прикладу — «Вій» В. Губаренка в Одеському театрі (тепер це був би справді валютний спектакль), його ж «Сват мимоволі» у Харкові, «Мати» (за Чапеком) В. Загорцева у Львові... Але все це справи минулі, та й театри, як бачимо, не «національні». Столична ж опера, очевидно, вирішила бути заповідником гірших постановочних традицій 50—60-х років та й етнографічної екзотики — для зарубіжних відвідувачів. Інші ж можуть задовольнити журбу за високим мистецтвом на спектаклях гастролерів.

Тож чи національна «національна опера»? Питання, що здається парадоксальним, повертається невтішною реальністю. А ключ до істини треба шукати, мабуть, в останніх фразах постанови Кабінету міністрів: «Фінансування Національної опери здійснювати за рахунок асигнувань державного бюджету».

Що там казати, у наш важкий час рука допомоги, простягнута державою, багато важить. Але ця допомога має адресуватися не адміністрації театру, а українському мистецтву, вона має бути цільовою: на постановку нових творів, на підтримку талановитих творчих проектів (композиторських та режисерських), на реалізацію замовлень театру композиторам. Фінансуватися повинні **конкретні** програми. Допомога ця повинна стати для театру стимулом для викорінення дилетантизму, невігластва. Некомпетентність має поступитися місцем професіоналізму, байдужість до національного мистецтва повинна змінитися служінням йому (не забуваючи, звичайно, що в «саду» національного мистецтва повинні проростати й «заморські рослини»). Тільки тоді «національна опера» стане не фантомом, а реальністю.

**Олена ЗІНЬКЕВИЧ,
доктор мистецтвознавства, професор Київської державної консерваторії.**

Фото Анатолія ПІДДУБНОГО.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИПУСК АКЦІЙ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ КОМПАНІЇ «КИЇВСЬКЕ ІНВЕСТИЦІЙНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО» (АТ «КІНТО»)

А. ХАРАКТЕРИСТИКА ЕМІТЕНТА

Інвестиційна компанія «КІНТО» заснована 12 березня 1992 року. З вересня 1992 року «КІНТО» — акціонерне товариство відкритого типу з іноземними інвестиціями. 40 відсотків акцій АТ «КІНТО» належить Atlas Global Ventures Inc. (Канада).

На загальних зборах акціонерів компанії 14 січня 1993 року було прийнято рішення про збільшення статутного фонду компанії «КІНТО» шляхом додаткової емісії до 300000000 (трьохсот мільйонів) карбованців. На момент прийняття рішення про додатковий випуск акцій статутний фонд сплачено у повному розмірі. Простроченої кредиторської заборгованості немає. Адміністративні та економічні санкції не накладались.

Органами управління Компанії є Загальні Збори акціонерів, Спостережна Рада Компанії, Правління Компанії.

Виконавчим органом є Правління Компанії, яке очолює Президент Компанії.

Б. ОПИС ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ

Компанія здійснює свою діяльність за такими напрямами:

організація випуску, розміщення акцій та надання послуг у купівлі-продажу акцій на вторинному ринку;

довірче управління портфелями цінних паперів клієнтів (в тому числі створених у процесі реалізації приватизаційних паперів (рахунків) громадян);

надання комплексу послуг у приватизації державних підприємств шляхом їх перетворення в господарські товариства;

створення взаємних і цільових інвестиційних фондів;

консультаційні, науково-дослідні, інформаційні, рекламовидавничі та інші послуги на фондовому ринку.

Компанія активно працює в напрямі розвитку інфраструктури ринку цінних паперів України: вона виступила засновником АТ «центральний депозитарій», метою якого є організація взаєморозрахунків за операціями з цінними паперами, Української Асоціації торговців цінними паперами.

Компанія має ліцензію Міністерства фінансів України № 26 на здійснення діяльності з випуску та обігу цінних паперів, а також ліцензію № 22 на здійснення посередницької діяльності у приватизації майна державних підприємств, видану Фондом державного майна України.

В. ДАНІ ПРО ЕМІСІЮ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Рішення про випуск акцій Компанії було прийнято загальними зборами засновників 14 січня 1993 року (протокол № 1 від 14 січня 1992 року).

На момент прийняття рішення про додатковий випуск акцій АТ «КІНТО» його статутний фонд сформований за рахунок 10180 простих іменних акцій номінальною вартістю 10000 карбованців. Номінальна вартість акцій збільшена з 5000 до 10000 карбованців за рахунок прибутку (розмір прибутку, отриманого в 1992 році, 51100 тис. крб.).

Додатковий випуск акцій Компанії складається із 19820 (дев'ятнадцяти тисяч вісімсот двадцяти) простих іменних акцій номінальною вартістю 10000 (десять тисяч) карбованців на загальну суму 198200000 (сто дев'яносто вісім мільйонів двісті тисяч) карбованців.

Акції мають номери від № 0001 до № 19820 і їх випускають з серією «АФ-11» — для фізичних осіб і з серією «АЮ-11» — для юридичних осіб.

Початок передплати 1 лютого 1993 року.
Закінчення передплати 1 березня 1993 року.
Місце передплати: 252195, м. Київ, б-р Л. Українки, 26, к. 221.

Телефони для довідок: 296-67-30, 295-73-92.

Акції можна придбати за національну валюту України (до її введення — у карбованцях) або за іноземну валюту.

Акції розповсюджуються без будь-яких обмежень незалежно від юридичного статусу чи місця знаходження (місця проживання) можливих покупців.

Форма випуску акцій — безготівкова. Безготівкові розрахунки, зберігання та операції з акціями виконує депозитарій інвестиційної компанії «КІНТО». На загальну суму придбаних акцій покупцю видають сертифікат, який засвідчує володіння відповідною кількістю акцій.

Акціонер володіє кількістю голосів на Загальних зборах, яка відповідає кількості належних йому акцій (право одного голосу дають 50 (п'ятдесят) акцій).

Виплату дивідендів за акціями роблять раз на рік не пізніше одного місяця після річних зборів акціонерів, виходячи з результатів діяльності Компанії за минулий рік.

Власник акцій має право розпоряджатись ними на власний розсуд: продавати, дарувати, передавати у спадок, обмінювати на різноманітні цінні папери. При переданні, обміні або продажу акцій їх власника перереєстровують. Новий власник отримує право володіння акціями після внесення змін у депозитарії.

Г. НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛІЗОВАНИХ КОШТІВ

Фінансові ресурси, отримані в результаті емісії акцій, будуть використані з метою:

сприяння становленню ринку цінних паперів України шляхом розвитку його інфраструктури;

здійснення операцій на ринку цінних паперів за власний рахунок;

участь у розміщенні цінних паперів емітентів.

Д. ЧИННИКИ (РИЗИКИ), ЩО ЇХ ПОТРІБНО БРАТИ ДО УВАГИ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ ПРО ПРИДБАННЯ АКЦІЙ АТ «КІНТО»:

несприятливі зміни податкової політики щодо фінансових інституцій;

неефективність і непослідовність державних заходів з формування ринку цінних паперів, приватизації і корпорації;

надінфляція, що спричинить зниження інвестиційної активності.

Концерн «Донецькбудматеріали» повідомляє, що його мале підприємство — виробничо-комерційний центр «НІК» ліквідовано з 15 січня 1993 року. ***Претензії приймаються за адресою: 340002, м. Донецьк-2, просп. Ватутіна, 33 А протягом місяця від дня опублікування.***

Іменем Христа

Казка

Робінзона Крузо, такого відомого всім, хто читав і чув про нього, ледь було не з'їли дикуни-людоїди, яких потім з'їли інші дикуни-людоїди, а тих, у свою чергу, ще інші, такі ж самі. Отож до нашого так званого нелюдоїдського, або людонеїдського часу всі вони з'їли один одного — і більше людоїдів-дикунів немає. Тих, ясна річ.

Тепер, у наш час, людоїди-дикуни водяться лише в Азії, найкращі — якраз посеред неї, на острові Борнео, або Новонародженому.

Ці (наші) людоїди — страшніші від робінзонівських, точніше — п'ятницьких. Але тільки для тих, кого їдять. Чи тільки збираються. Хоч, коли вже збираються, можна вважати, що з'їли!

А страшніші від тих ці тому, що дещо прилучилися до цивілізації.

Тому їдять вони, ці дикуни, не всіх, а лише інакомислячих. Як, наприклад, вовки — баранів. Бо барани думають зовсім не так, як вовки, а чомусь навпаки. Хоча барани вовків за це ж саме, чомусь їдять зовсім. Можливо, тому що барани. Чого ніхто не скаже про левів.

Так ось, як тільки цим дикунам потрапляє в поле зору (зважай — до лап) той, кого вони хотіли бачити перед тим, як з'їсти, його спочатку судять: ясна річ, щоб присудити з'їсти. Хоча все вирішено ще до суду. Навіть до того, як спіймали.

Процедура суду звичайна: за формою змагальна, по суті мордувальна.

— Чому не віриш у Христа? Чому не християнин?

— Даруйте, але ж у вас повсюди ідоли — Недаждьбог, Взятьбог, Братьбог, Хватьбог... Немає ніде ніякого Христа у вас, ніякої в нього віри. Навіть для прикладу.

— То ти не тільки не християнин, а ще й антихристиянин! Відтак, винен ще в одному гріху, також смертному!

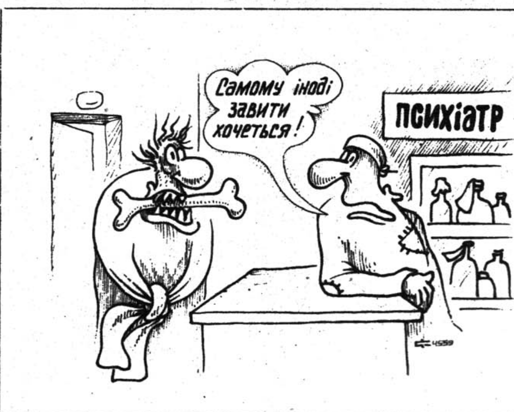
Нехриста з'їли.

І зовсім не тому, що не був він християнином, не вмів хреститися. Ні, він не мав чого нашкребти. І, отже, чим відхреститися.

Тому його спіймали, засудили — і з'їли.

Бо ті, хто називає себе християнами, видає себе за поборників Христових, не віри хочуть — хочуть їсти.

О. МИЛОРАДОВИЧ.

Жарт номера

Ми дійшли краю тому, що ні перед чим не зупинялися.

Иосип ТЕПЛИЦЬКИЙ.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Римовані стібки

ВРІЗАВСЯ

У лікарні, у палаті,
Чепурній та чистій,
Розмовляли два завзяті
Автомобілісти.
— Як ви, маючи, Даниле,
Вже солідний стаж
Так от голову розбили?
— Врізався в гараж.
— Від машини — купа лому?
— Лому? Анітрішки:
Я тим вечором додому
Повертався пішки.

ПОЯСНИВ

Зустрічає кум куму,
А вона питає:
— Ви не знаєте, чому
риба не співає?
— Треба вам, кумо, завжди
Ось що пам'ятати:
Тільки дурню від води
Хочеться співати.

Петро ПОЛЬОВИЙ.

Бізнес по-нашому

«МИ РАХУЄМ»

— Мы считаем, таем, таем, таем, таем,— зацвірінькала доня популярну лічилочку.

«Слід говорити лише українською»,— хотів нагримати я, але вирішив вдатися до більш педагогічних засобів.

— Ми рахуєм...,— заспівав я жартівливо і вчасно осікся, ще раз переконавшись у необачності калькованого перекладу з російської.

Лічилка ота напророчила мені клопотів. Наступного ранку викликає мене начальник і каже:

— Онде був у Проценка в управлінні, так там комп'ютери вже й за тебе і за мене працюють і всю роботу самі роблять. Навіть у секретарки персональний телевізор блима. Отож, слухай — щоб негайно закупили й ми комп'ютер е... Бе Ме Пі Сі. Тьху на мене!..

І начальник поліз до кишені за папірцем.

— Ай Бі Ем Пі Сі? — кидаю ніби недбало, а в самого ледве пика не лусне від бундючності.

— Точно, Пі Сі, та ще й Ей Ті 386,— прочитав начальник.— Давай мерщій купуй, бо ці гроші все одно інфляція проковтне.

Ось тоді я й почав рахувати... Річ у тім, що рекламних оголошень про продаж комп'ютерів скрізь безліч надруковано і на стовпах наліплено. Але ж, чудасія, за одне і те ж у кожній конторі на зразок «Роги й копита» різну ціну правлять. Державну (народну) сировину продають за валюту, на ту валюту купують комп'ютери, але продають їх уже приватно за шалені гроші у карбованцях, а подекуди навіть у доларах. Я їм тлумачу: «Товару вашого навалом, ніби перевиробництво, і за законами ринку має бути конкуренція, боротьба за покупця». А вони: «А ти на базар піди — там м'яса перевиробництво. Але ж ніхто ціну не зіб'є, бо того базар поб'є!..». І регочуть, кляті, молодики пихаті.

Один розумний чоловік мені пояснив, що стабільна ринкова ціна існує лише у доларах. І якщо долар конвертувати у карбованці за обмінним курсом, то вийде те, що треба. Я так і зробив. Дізнався, що отой Ей Ті 386 скрізь півтори тисячі «зелених» тягне, помножив грубо на вісімсот і на телефон сів — мовляв, купую комп'ютер за мільйон двісті. Ох і поглузували з мене... чого тільки не патякали, але дешевше двох з половиною мільйонів ніхто й розмовляти не бажав. Ось тоді я в розпачі знову згадав доньчину лічилочку.

Можливо, від отого колокомп'ютерного рахування у мене, як кажуть, стріха поїхала б. Але тут я зустрів Пашу. Він прийшов до нас після інституту саме на початку перебудови. І почав працювати з таким ентузіазмом, що я вже пророчив хлопця у начальники. Але тут відкрили барахолку «Патент». Паша спробував щастя там і скоро зник з обрію. Вигулькнув він уже хазяїном приватної контори «Лімітед», що по-нашому «товариство з обмеженою відповідальністю» називається. Отож завдяки обмеженій відповідальності, кажуть, Паша вже у мільйонерах ходить.

Колишній молодий фахівець зрадів зустрічі і затягнув мене до якоїсь наливайки, де п'ють закордонні лікери усіх кольорів веселки. Вислухав мої проблеми і все вмить вирішив.

— Зроблю тобі твого триста вісімдесят шостого за два мільйони,— мружачи очі, промовив солодко.

— Слухай,— кажу,— поясни мені, дурню, як таке чудо робиться?

— Елементарно! — сміється Паша.— Я укладаю з твоєю фірмою угоду про те, що у визначений строк поставлю бажаний комп'ютер за два мільйони карбованців. Потім купую долари в банку із розрахунку вісімсот за долар плюс п'ятнадцять готівкою.

— Ну? — перепитую нетерпляче, хоча й нічого не втропав.— Далі?

— Далі купую за півтори тисячі баксів твій комп'ютер, а вісімсот тисяч карбованців, то мій прибуток, тобто гонорар.

— Але ж і я можу конвертувати в банку карбованці в долари? — питаю невпевнено.

— А ти спробуй! — сміється Паша.— Мені сконвертують, бо я їм одну дуже велику послугу зробив. А ти спробуй!..

У моїй захмелілій голові закрутилися анахронічні командно-адміністративні думки: «Що ж це робиться?! Доярка, що падає з ніг, одержує три тисячі на місяць, робітник — шість-вісім, а Пашка — майже мільйон «сконвертує» завдяки нашій комерції з комп'ютером, і ми ще й дякуватимемо. За що ж? За яку таку особливу послугу державі?!..

Комерцію ми таки вчинили. Тепер за мене і начальника рахує комп'ютер. Правда, від того ані жити, ані працювати не стало легше. Але коли на душі стає особливо кепсько, я згадую оту лікувальну дитячу лічилочку. Ой як же точно передає вона сутність нашого сьогоденного життя. Ох, здається, дорахуємось!..

Юрій БОЛЬШАК.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

ХТО Є ХТО

На великій лісовій галявині йшли збори. На порядку денному було одне питання: вибори царя звірів.

Першим говорити примусили Зайця. Тремтячи й заікаючись, Зайченя сказало, що в принципі миролюбну політику хижаків він і з'їдена напередодні зборів Зайчиха гаряче підтримують і схвалюють, а щодо кандидатури на царя звірів запропонував будь-кого із сильних світу цього.

Потім слово взяла Лисиця. Довго і нечітко викладаючи свою позицію відносно обстановки, що склалася в лісі і прилеглих до нього околицях, руда, підсумовуючи, дійшла висновку, що, з одного боку, кращого царя звірів, ніж Лев, їм, звичайно, не знайти, а з другого — час би вже, мовляв, подумати про представництво в органах влади і слабкої половини звірів. Відносно ж альтернативної кандидатури, невеликої, але найбільш гідної, запропонувала себе.

Виступ Лисиці багатьом присутнім сподобався. Вони голосно заверещали, зарохкали, зашипіли. Тигр, перший помічник Лева, тут же скочив привітати руду із такою чудовою пропозицією і, поцілувавши раз, вдруге, ніби ненавмисно відкусив їй голову.

Правда, на це ніхто не звернув уваги, тому що на трибуні своїми думками вже ділився Крокодил.

Відзначивши, що оскільки він, Крокодил, до влади не рветься, тим більше що у своєму болоті й так відчуває себе некоронованим королем, то царем звірів неодмінно повинен бути Лев.

Із заключним словом виступив Лев.

Подякувавши тим, хто зібрався тут, за теплі слова, що прозвучали на його адресу, Лев, зокрема, сказав: «Ліс — це ліс, звірі — це звірі, тому цар — це Я!».

Олександр ПЕРЛЮК.

Епістолярії

МАЙО...

Дзвонить мені недавно Сашко, отой, що Руський, і, між іншим, повідомляє:

— Я тут недавно оголосив руськими деякі землі. І Крим також.

Я, звичайно, нічого не збагнув, тому і перепитав:

— А що воно за таке, ісконно руські землі, з чим його їдять?

Сашко розсміявся:

— Не їдять його, просто я офіційно заявляю, що ці землі мої.

— Але ж...

— Ніяких але,— обірвав мене на півслові Сашко.— Ніяких але! Де тільки ступала моя нога, там і моя земля!

Він ще хвилин двадцять тлумачив мені, чому вважає так, тлумачив на прикладі Криму. Мовляв, там зброя російська прославилась. Я йому перечив на прикладі цього ж Криму. Бо ще сивішої давнини татари дали такого прочухана російським воякам-стрільцям, що до граду-Москви одиниці з них повернулися. Коли б не запорозькі козаки... Та мої докази для Сашка, що горохом об стінку. Він убив собі в голову про ісконно руські землі — і хоч стріляй.

Я знаю, Сашка Руського не перепреш, а ще коли він «задумався під мухою», то вже кінець, як кажуть. Та задумався я над його словами: «Де тільки ступала моя нога, там і моя земля». Задумався я, задумався, напружив пам'ять, потім узяв аркуш паперу і написав:

ЗАЯВА:

Я, Михайло Герун, заявляю: Де тільки ступала моя нога, там і моя земля!

Моя нога ступала:

Село Давидів, село Відники, село Старе Село, село Зубра. Місто Пустомити, місто Турка, місто Рава-Руська, місто Жовква, місто Львів, місто Херсон, місто Київ, місто Москва. Окрім цього, моя нога ступала по Литві, по Білорусі, більшою половиною Росії.

Вищеназвані території я уточню своїм найближчим президентським (а може імператорським?) указом.

Отже, все моє, що майо!

Я, Михайло Герун, прошу ООН надіслати до названих вище територій миротворчі війська для очищення цих ісконно моїх територій від неісконних жителів.

З повагою
Михайло ГЕРУН.
Львівська область.

Телебачення

НЕДІЛЯ
24 СІЧНЯ

I ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
9.55 Народні таланти. «Пісня із Золотоноші».
10.20 Мультфільм із субтитрами «Хай живе Сервац».
11.25 Концерт з творів Дж. Россіні.
12.05 Док. телефільм «Софіїн день».
12.30 Телетеатр представляє. Г. Тютюнник. «Коріння». Телевистава.
13.40 Фільм-балет «Прозріння».
14.15 Село і люди.
15.00 УТН.
15.10 На варті.
15.55 Канал «Д».
17.10 Зичимо щастя.
18.15 Свічадо. Науково-пізнавальна відеопрограма.
19.20 Худ. телефільм «Бодетаун». 51 і 52 серії.
20.15 «Ах, оперета».
20.30 Мультфільм «Літаючий будинок». 5 серія.
21.00 Вечірній концерт.
21.15 Артистичне казино. Розважальна програма.
22.00 Будьте з нами. Інформаційно-музична програма.
23.30 Вперше на екрані УТ. Худ. фільм «Людина у зеленому кімоно».

I КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

8.30 З ранку раненько. Прем'єра мультфільму «Денвер — останній із динозаврів» (Франція).
9.00 Доки всі вдома.
9.30 Різдвяні гуляння. Концерт хору ім. М. Пятницького.
10.30 Під знаком «Пі».
11.20 Розумники, розумниці.
12.00 «Пригоди Чорного Красунчика». Худ. телефільм.
12.30 Прем'єра мультфільму «Піф і Геркулес».
12.40 Прем'єра док. фільму «Підводна одіссея команди Кусто».
13.30 Прем'єра телефільму «Ермітаж». Фільм 4.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.20 Діалог у прямому ефірі.
15.00 Клуб мандрівників.
15.50 Живе дерево ремесел.
15.55 Панорама.
16.35 Телелоція.
16.50 Прем'єра мультфільмів «Каспер та його друзі» (Англія). «Справжні мисливці за привидами (США).
17.45 Новини.
18.00 Співає М. Котляров.
18.40 Кіноафіша.
19.00 Вперше на телеекрані. Худ. фільм «Небеса обітовані».
21.00 Підсумки.
21.45 Спортивний уїк-енд.
22.00 Матадор.
23.00 Новини.
23.25 «Ранкова зірка» у нічному ефірі.
0.05 Відеодром.

II ПРОГРАМА УТ, III ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

9.10 «Пригода в Королівстві», Ляльковий мультфільм. 22 серія.
9.40 Якщо вам після...
10.10 Ати-бати...
10.40 Телекросворд.
11.10 Музей кіно. «Страйк». Худ. фільм.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Не вирубати...
13.35 Кращі ігри НБА.
14.35 Майстри. Поет Ю. Левітанський.
15.25 Познер і Донах'ю.
15.55 У світі тварин.
16.55 Казковий світ Уолта Діснея.
17.45 Грає Симона Френкель (орган).
18.30 Обличчям до столиці.
19.00 Візитка. Олена Косяченко.
19.05 Мультфільми.
19.30 СІТ-3.
19.40 Мої друзі.
20.00 Сиди і дивись.
20.10 Врама.
20.25 І тільки футбол.
20.55 Візитка.
21.00 Худ. фільм «Витівки двох італійців».
22.30 СІТ-3.
22.40 Візитка.
22.45 РА «Аверс» представляє: «Людина у чорному».

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

Програма «ТЕТ-А-ТЕТ»: рік в ефірі».
14.20 «ТЕТ» навколо світу.
14.30 Мультфільм «Земля на початку часів».
15.40 Худ. фільм «Уїллоу».
17.45 Музична програма «Під новий рік багато років тому». 1 частина.
18.05 Док. фільм «Труба-фестиваль».
18.55 Худ. фільм «Старики-розбійники».
20.30 «Під новий рік багато років тому». 2 частина.
20.50 Інформпрограма «Рулетка».
21.10 «35 хвилин джазу».
21.45 Ще трохи музики.
23.30 Вечірній кінозал.

ГОЛОС України

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

РЕДКОЛЕГІЯ: Анатолій ГОРЛОВ, перший заступник головного редактора; Олександр БІЛИК, заступник головного редактора; Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, оглядач, завідуючий відділом культури; Борис СИДОРЕНКО, заступник головного редактора; Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, редактор відділу кореспондентської мережі; Віталій СУДДЯ, відповідальний секретар.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
⊙ Рукописів не повертаємо.
⊙ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

☆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
☆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955.
Загальний тираж 737 662.

Комбінат друку видавництва «Преса України».
252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Зам. 0311013.